

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Кривичниот законик, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 19 март 2004 година.

Бр. 07-1246/1
19 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Член 1

Во Кривичниот законик ("Службен весник на Република Македонија" бр. 37/96, 80/99, 4/2002 и 43/2003), во членот 3 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако со овој закон е пропишана нова алтернативна мерка, мерка на безбедност или воспитна мерка, таа може да се изрече само ако одговара на некоја порано пропишана мерка и ако не е понеповолна за сторителот."

Член 2

Во членот 4 зборовите: "условна осуда и судска опомена" се заменуваат со зборовите: "алтернативни мерки".

Член 3

Во членот 8 пред одредбата се додава бројот (1).

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Одредбата од став 1 може да се примени на кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години."

Член 4

Во членот 11 став (1) по зборот "небрежност" точката се брише и се додаваат зборовите: "и притоа бил свесен или бил должен и можел да биде свесен за забранетоста на делото".

Член 5

Во членот 12 став (1) по зборот "развој" се става записка и се додаваат зборовите: "или други особено тешки душевни пречки".

Член 6

Во членот 21 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Сторителот се откажал од подготвувањето на делото кога престанал со натамошното подготвување или го спречил или сериозно настојувал да го спречи започнувањето на извршувањето на кривичното дело."

Ставот (2) станува став (3).

Член 7

Во членот 22 по зборот "ако" се додаваат зборовите: "две или", а зборовите: "на друг начин" се заменуваат со зборовите: "со друг особен придонес кон извршувањето на делото".

Член 8

По членот 27 се додава нов наслов и нов член 27-а, кои гласат:

"Кривична одговорност на увозникот и дистрибутерот
на средството за јавно информирање

Член 27-а

(1) Ако кривичното дело е сторено во средство за јавно информирање што се издава, печати, произведува или емитува во странство, а се растура во земјата под условите од членот 26, кривично е одговорен увозникот или дистрибутерот на тоа средство.

(2) Ако увозникот или дистрибутерот е правно лице или државен орган, кривично е одговорно одговорното или службеното лице во правното лице или државниот орган."

Член 9

Во членот 28 сврзникот "и" се заменува со записка, а по бројот "27" се додаваат зборовите: "и 27-а".

Член 10

По членот 28 се додава нов поднаслов, нов наслов и нов член 28-а, кои гласат:

"5. Кривична одговорност на правно лице
Услови за кривична одговорност на правно лице

Член 28-а

(1) Во случаите определени со Посебниот дел на овој законик, или со друг закон со кој се пропишани кривични дела, правното лице е кривично одговорно ако до извршување на делото дошло со дејствие или со пропуштање на должниот надзор од страна на органот на

управување или на одговорното лице во правното лице, или на друго лице кое било овластено да постапува од името на правното лице во рамките на неговите овластувања, или кога тоа ги пречекорило своите овластувања заради остварување корист за правното лице.

(2) Кривичната одговорност на правното лице не ја исклучува одговорноста на сторителот на кривичното дело.

(3) За делата определени со закон кривично одговорни се сите правни лица, со исклучок на државата.

(4) Странски правни лица се кривично одговорни ако делото го сториле на територијата на Република Македонија, без оглед дали имаат свое претставништво или подружница која врши дејност на нејзина територија."

Член 11

Поднасловот 5. "Начин, време и место на извршување на кривично дело" станува поднаслов 6.

Член 12

Во членот 31 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Дејствието на соучесникот е извршено како во местото на преземање на дејствието на извршителот или соизвршителот, така и во местото каде што соучесникот работел или бил должен да работи."

Член 13

Членот 33 се менува и гласи:

"(1) За кривични дела на кривично одговорните сторители може да им се изречат следниве казни:

- 1) казна затвор;
- 2) парична казна;
- 3) забрана на вршење професија, дејност или должност;
- 4) забрана на управување со моторно возило и
- 5) протерување странец од земјата.

(2) Казната затвор може да се изрече само како главна казна.

(3) Паричната казна може да се изрече како главна и како споредна казна заедно со казната затвор или со условната осуда со која е утврдена казна затвор.

(4) Ако за едно кривично дело се пропишани казната затвор или паричната казна, како главна казна може да се изрече само едната од нив, освен кога со закон е пропишано дека може да се изречат и двете казни.

(5) Заедно со главната казна може да се изрече една или повеќе споредни казни, под условите за нивното изрекување предвидени во законот. Со закон може да се пропише и задолжително изрекување на споредна казна.

(6) Казната забрана на вршење професија, дејност или должност може да се изрече само како споредна казна заедно со казната затвор или со условна осуда со која е утврдена казна затвор.

(7) Казните забрана на управување со моторно возило и протерување странец од земјата можат да се изречат ако на сторителот му е изречена казна затвор или парична казна, условна осуда или судска опомена.

(8) Казната забрана на управување со моторно возило може да се изрече и како единствена казна на сторителот на небрежно дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година, ако делото го сторил под особено олеснувачки околности."

Член 14

Во членот 35 став (1) по зборовите: "15 години." се додава нова реченица, која гласи: "За кривичните дела за кои е пропишана и казна доживотен затвор, може да се изрече казна на затвор од 20 години."

Ставот (7) се менува и гласи:

"(7) Затворот се издржува во установи за издржување на казна определени со закон."

Член 15

Во членот 36 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) На условно отпуштениот судот може да му одреди заштитен надзор, што се состои во посебни мерки на помош, грижа, надзор или заштита кои ги спроведува социјалниот орган."

Ставот (5) станува став (6).

Во ставот (6) зборовите: "во казнено-поправен дом" се заменуваат со зборовите: "од издржувањето на казната".

Член 16

Во членот 37 став (2) по зборовите: "две години" точката се брише и се додаваат зборовите: "или ако по две писмени опомени од страна на надлежниот орган не ги исполнува обврските од заштитниот надзор (член 36 став 5)."

Член 17

Членот 38 се менува и гласи:

"(1) Паричната казна се изрекува во дневни глоби, при што бројот на дневните глоби не може да биде помал од пет, ниту поголем од 360 дневни глоби.

(2) Судот го одмерува бројот на дневните глоби според општите правила за одмерување на казната.

(3) Висината на дневната глоба судот ја одредува имајќи ги предвид имотните и личните прилики на сторителот, тргнувајќи по правило од чистиот дневен приход што сторителот го остварува или може да го остварува, како и од семејните и други обврски на сторителот и неговата имотна состојба во времето на донесувањето на судската одлука. Најмалата вредност на дневната глоба е едно евро во денарска противвредност, а најголемата 5.000 евра во денарска противвредност.

(4) Судската одлука го содржи износот на паричната казна што се добива со множење на бројот на дневните глоби со утврдената вредност на дневната глоба.

(5) Заради утврдување на вредноста на дневната глоба судот може да бара известувања од банки, финансиски и други установи, државни органи и правни лица, кои се должни да ги достават бараните известувања и не можат да се повикаат на заштита на деловна или друга тајна.

(6) Кога паричната казна се изрекува како споредна казна покрај казната затвор, судот ја утврдува во паричен износ, без примена на одредбите од ставовите 1 до 5. Паричната казна како споредна казна не може да биде помала од 20 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 5.000 евра во денарска противвредност."

Член 18

По членот 38 се додаваат четири нови наслова и четири нови члена 38-а, 38-б, 38-в и 38-г, кои гласат:

"Наплаќање на паричната казна

Член 38-а

(1) Во пресудата се определува рокот за плаќање на паричната казна, кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од три месеца, но во оправдани случаи судот може да дозволи осудениот да ја исплати паричната казна и во отплати, со тоа што рокот на исплатата да не може да биде подолг од две години. Ако сторителот е странец, судот ќе одлучи паричната казна да се исплати без одлагање, или да се обезбеди нејзиното плаќање на друг начин.

(2) Ако осудениот не ја плати паричната казна во определен рок, судот може да определи нов рок или ако оцени дека осудениот не сака да ја плати, да нареди нејзино присилно извршување во постапка утврдена со закон. Ако давањето нов рок кој не може да биде подолг од три месеца или присилното извршување останат без успех, судот ќе ја изврши така што за секоја дневна глоба ќе определи еден ден затвор или, кога паричната казна е изречена како споредна казна, за секои започнати 20 евра во денарска противвредност ќе определи еден ден затвор, со тоа што затворот не може да биде подолг од шест месеци.

(3) Ако осудениот исплати само дел од паричната казна, остатокот сразмерно ќе се претвори во затвор, а ако осудениот го исплати остатокот на паричната казна, извршувањето на затворот ќе се запре.

(4) По смртта на осудениот паричната казна нема да се изврши.

Забрана на вршење професија, дејност или должност

Член 38-б

(1) Судот може на сторителот на кој му изрекол казна затвор или условна осуда со која е утврдена казна затвор да му забрани вршење определена професија или дејност, на должности или работи сврзани со располагање, користење, управување и ракување со имот или за чување на тој имот, ако ја злоупотребил својата професија, дејност или должноста заради извршување на кривично дело и ако врз основа на природата на извршеното дело и околностите под кои е сторено може да се очекува дека таквата дејност ќе ја злоупотреби за повторно вршење кривично дело.

(2) Судот го определува траењето на забраната од ставот 1, кое не може да биде пократко од една ниту подолго од десет години, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката, со тоа што времето поминато во затвор не се засметува во времето на нејзиното траење.

(3) При изрекувањето условна осуда судот може да определи дека таа ќе се отповика ако сторителот ја прекрши забраната на вршење професија, дејност или должност.

Забрана на управување со моторно возило

Член 38-в

(1) На сторителот на кривичното дело со кое се загрозува јавниот сообраќај судот може да му изрече забрана на управување со моторно возило од определен вид или категорија, ако најде дека околностите под кои е сторено делото или поранешното кршење на сообраќајните прописи покажуваат дека сторителот може повторно да изврши такво дело.

(2) При изрекувањето на казната од ставот 1, судот може да одреди да се одземе возачката дозвола или да се забрани издавање на возачка дозвола на сторителот за време на траењето на забраната.

(3) Судот ќе ја изрече казната од ставот 1, ако делото е сторено во состојба на пијанство.

(4) Судот го определува траењето на забраната, кое не може да биде пократко од три месеца ниту подолго од пет години, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката, со тоа што времето поминато во затвор не се засметува во нејзиното траење. Кога сторителот по занимање е возач на моторно возило, траењето на забраната не може да биде пократко од една ниту подолго од десет години.

(5) Ако казната од ставот 1 му е изречена на лице кое има странска дозвола за управување на моторно возило, таа опфаќа забрана за нејзино користење на територијата на Република Македонија.

(6) При изрекувањето условна осуда, судот може да определи дека таа ќе се отповика ако сторителот ја прекрши забраната на управување со моторно возило.

(7) При изрекувањето на казната забрана на управување со моторно возило како единствена казна, судот истовремено ќе утврди парична казна или казна затвор што ќе се изврши ако сторителот ја прекрши забраната.

Протерување странец од земјата

Член 38-г

(1) Судот може на сторителот кој не е државјанин на Република Македонија да му изрече казна протерување од земјата, кога ќе оцени дека природата на делото, побудите на сторителот и околностите под кои е сторено укажуваат на непожелност за натамошен престој на сторителот во земјата.

(2) Казната од ставот 1 може да трае од една до десет години или засекогаш и започнува од денот на протерувањето на сторителот од територијата на Република Македонија.

(3) Казната од ставот 1 не може да се изрече на сторителот кој ужива заштита во согласност со ратификуван меѓународен договор."

Член 19

Во членот 40 точка 1) сврзникот "и" се заменува со сврзникот "или".

Член 20

Во членот 41 став (1) по точката 1) се додава нова точка 2), која гласи:

"2) ако за кривичното дело како најмала мерка на казна е пропишан затвор во траење од осум или повеќе години, казната може да се ублажи до четири години затвор,".

По точката 2), која станува точка 3), се додава нова точка 4), која гласи:

"4) ако за кривичното дело како најмала мерка на казна е пропишан затвор во траење од четири или повеќе години, казната може да се ублажи до две години затвор,".

Во точката 3), која станува точка 5), по зборовите: "три години" се додаваат зборовите: "или повеќе".

Во точката 4), која станува точката 6), по зборовите: "една година" се додаваат зборовите: "или повеќе".

Точките 5) и 6) стануваат точки 7) и 8).

Во точката 7), која станува точка 9), зборовите: "пет илјади денари" се заменуваат со зборовите: "општиот законски минимум".

Член 21

Во членот 42 став (2) точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: "или да му изрече споредна казна забрана на управување со моторно возило или протерување на странец од земјата."

Член 22

По членот 43 се додава нов наслов и нов член 43-а, кои гласат:

"Ослободување поради отстранување на штетните
последници на кривичното дело

Член 43-а

За кривичното дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години извршено под особено олеснувачки околности, ако за тоа постои согласност и на оштетениот, судот може да го ослободи од казна сторителот кој до завршувањето на кривичната постапка ќе ја врати одземената корист на оштетениот, ќе ја надомести штетата, или на друг начин ќе ги надомести или поправи штетните последици на кривичното дело."

Член 23

Во членот 44 став (2) точка 4) зборовите: "250 илјади денари, односно еден милион денари кога едно или повеќе кривични дела се извршени од користољубие" се заменуваат со зборовите: "600 дневни глоби, кога паричните казни се утврдени како главни, односно 10.000 евра во денарска противвредност кога се утврдени како споредни казни. Ако за некое кривично дело во стек е утврдена парична казна во дневни глоби, а за друго во паричен износ, паричниот износ се претвора во дневна глоба и единствената казна не смее да го надмине збирот на утврдените дневни глоби ниту 360 дневни глоби."

Член 24

Во членот 45 по ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

"(3) Ако со дејствијата од ставовите 1 и 2 сторителот како вкупна последица ја оствари последицата на некое потешко кривично дело, ќе се казни со казната пропишана за тоа дело.

(4) Одредбите од ставовите 1 и 2 не се применуваат на дејствијата извршени по подигање на обвинението."

Член 25

Во членот 47 став (3) зборовите: "и илјада денари парична казна" се заменуваат со зборовите: "една дневна глоба или 20 евра во денарска противвредност".

Член 26

Насловот на Главата четврта "УСЛОВНА ОСУДА И СУДСКА ОПОМЕНА" се заменува со насловот "АЛТЕРНАТИВНИ МЕРКИ", а поднасловот "1. Условна осуда" се заменува со нов поднаслов "1. Цел и видови на алтернативни мерки".

Член 27

Насловот на членот 48 "Цел на условната осуда и на судската опомена" и членот 48 се менуваат и гласат:

"Цел на алтернативните мерки

Член 48

Целта на алтернативните мерки е спрема кривично одговорниот сторител да не се примени казна за полесни дела кога тоа не е нужно заради кривично-правна заштита и кога може да се очекува дека целта на казнувањето може да се оствари со предупредување со закана на казна (условна осуда), само предупредување (судска опомена) или со мерки на помош и надзор на однесувањето на сторителот на слобода."

Член 28

По членот 48 се додава нов наслов и нов член 48-а, кои гласат:

"Видови алтернативни мерки

Член 48-а

На сторителите на кривичните дела може да им се изречат овие алтернативни мерки:

- 1) условна осуда;
- 2) условна осуда со заштитен надзор;
- 3) условно прекинување на кривичната постапка;
- 4) општокорисна работа;
- 5) судска опомена и
- 6) куќен затвор."

Член 29

Пред насловот на членот 49 "Условна осуда" се додава нов поднаслов 2., кој гласи: "2. Условна осуда".

Насловот на членот 49 "Условна осуда" се менува и гласи: "Условно одлагање на извршување на казната".

Член 30

По членот 54 поднасловот 2. "Условна осуда со заштитен надзор" станува поднаслов 3.

Член 31

По членот 58 се додава нов поднаслов 4., нов наслов и нов член 58-а, кои гласат:

"4. Условно прекинување на кривичната постапка

Услови за прекинување

Член 58-а

(1) За кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година на судот може да одлучи, по распитот на обвинетиот и сослушување и согласноста на оштетениот, да ја прекине постапката, под услов сторителот во рокот во кој трае прекинувањето на постапката да не стори ново кривично дело.

(2) Постапката може со судската одлука да биде прекината најмногу во рок до една година. Рокот на прекинувањето на постапката не се засметува во рокот на застареност на кривичното гонење.

(3) Ако сторителот во рокот на проверувањето не стори ново кривично дело или ако во тој рок не се открие некое порано сторено кривично дело, постапката се запира.

(4) При одлучувањето за примена на оваа мерка судот ќе го земе предвид особено изразеното каење и извинувањето на сторителот, отстранувањето на последиците на делото и надоместувањето на штетата предизвикана со кривичното дело."

Член 32

По членот 58-а се додава нов подаслов 5., нов наслов и нов член 58-б, кои гласат:

"5. Општокорисна работа

Услови за изрекување мерка на општокорисна работа

Член 58-б

(1) За кривични дела за кои е пропишана парична казна или казна затвор до три години судот може, со согласност на сторителот, да му изрече мерка на општокорисна работа на слобода, ако делото е сторено под олеснувачки околности, а сторителот порано не бил осудуван.

(2) Мерката се изрекува во траење од 40 до 240 часа, што осудениот е обврзан да ги одработи без надоместок во државен орган, јавно претпријатие, јавна установа или хуманитарна организација, за време на државни празници, саботни и неделни денови и не пократко од пет часа неделно, во период најмногу до 12 месеца. Кога постојат здравствени или оправдани лични и семејни причини судот може да го продолжи извршувањето на мерката најмногу уште за шест месеци.

(3) Кога судот ќе изрече парична казна до 90 дневни глоби или 1.800 евра во денарска противвредност или казна затвор до три месеца, може истовремено да одлучи, по барање на осудениот, за замена на казната со општокорисна работа, при што еден ден затвор, дневна глоба или 20 евра во денарска противвредност се заменуваат со три часа општокорисна работа со тоа што вкупниот збир на часови не може да надмине 240 часа. При одлучувањето за замена на казната со мерката на општокорисна работа судот ќе ја земе предвид тежината на делото, степенот на кривичната одговорност, поранешната неосудуваност на сторителот и извршеното надоместување на штетата или отстранување на другите штетни последици на делото.

(4) Надзор над исполнувањето на обврските на осудениот врши судот, во постапка уредена со закон.

(5) Ако осудениот не ги исполнува или неуредно ги исполнува своите работни обврски, судот писмено го опоменува, а ако тој продолжи со таквото однесување судот може да одлучи да го зголеми бројот на часовите или да го продолжи извршувањето на мерката за најмногу три месеца, ако за тоа постојат оправдани причини или да го замени неизвршениот дел од мерката со парична казна или казна затвор, така што за секои три часа општокорисна работа се засметува една дневна глоба или еден ден затвор. При одлучувањето за замената со парична казна или казна затвор судот ќе се раководи од тежината на делото, степенот на кривичната одговорност и односот на осудениот кон изречената мерка на општокорисна работа.

(6) Ако осудениот не ја извршува општокорисната работа, изречена како замена за паричната казна или казната затвор (став 3), судот донесува одлука за извршување на изречената казна. Работната обврска што сторителот ја исполнил се засметува во казната, при што за секои три часа општокорисна работа се засметува еден ден затвор или една дневна глоба или 20 евра во денарска противвредност."

Член 33

По членот 58 поднасловот "3. Судска опомена" станува поднаслов 6.

Член 34

По членот 59 се додава нов поднаслов 7., нов наслов и нов член 59-а, кои гласат:

"7. Куќен затвор

Услови за изрекување на куќен затвор

Член 59-а

(1) Ако сторителот на кривичното дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година е стар и изнемоштен, тешко болен или е бремена жена, судот може да му изрече казна затвор и истовремено да одлучи, со негова согласност казната да ја издржува во куќен затвор.

(2) Судот може да ја замени казната затвор со куќен затвор ако постојат услови со современи електронски или телекомуникациски средства да се контролира извршувањето на куќниот затвор што се состои во забрана за напуштање на домот од страна на осудениот.

(3) Надзор над извршувањето на куќниот затвор врши судот, кој може да одреди преземање на определени мерки на надзор и од полицијата во местото во кое се наоѓа домот на осудениот со обврска за редовно известување за нивното вршење.

(4) Ако осудениот ја прекрши забраната за напуштање на домот, судот може да одреди заменетата казна затвор да се изврши во целост во установа за извршување на казната затвор."

Член 35

Во членот 61 точките 4), 5), 6) и 7) се бришат.

Член 36

Во членот 62 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Со одлуката за изрекување на мерките од ставот 2, судот може да одреди привремена забрана на вршење професија, дејност или должност, или забрана на управување со моторно возило, кои траат додека трае примената на мерките. Одлуката на судот се доставува до надлежниот орган или правното лице во кое сторителот е вработен, до регистарскиот суд или до органот кој е надлежен за вршење на надзор над спроведувањето на забраната на управување со моторно возило."

Ставот (3), кој станува став (4), се менува и гласи:

"(4) Задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа и задолжителното психијатриско лекување на слобода му се изрекуваат на сторител чија пресметливост е битно намалена ако му е изречена казна затвор, условна осуда со која е утврдена казна затвор или условна осуда со заштитен надзор."

Ставот (4), кој станува став (5), се менува и гласи:

"(5) Задолжително лекување на алкохоличари и наркомани, може да се изрече ако на сторителот му е изречена казна, условна осуда, условна осуда со заштитен надзор, судска опомена или ослободување од казна."

Член 37

Во членот 64 став (1) по зборот "непресметливост" се додаваат зборовите: "или битно намалена пресметливост".

Во ставот (2) по зборовите: "непресметлив сторител" се додаваат зборовите: "или сторител чија пресметливост е битно намалена".

Во ставот (4) по зборот "слобода" се додаваат зборовите "кога се изрекува на сторител чија пресметливост е битно намалена".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) На сторител чија пресметливост е битно намалена и кој е осуден на казна затвор, времето поминато на задолжително психијатриско лекување на слобода не му се засметува во казната."

Ставот (5) станува став (6).

Член 38

Во членот 65 став (4) по зборовите: "изречена со" се додаваат зборовите "казна, освен казната затвор, или со условна осуда, условна осуда со заштитен надзор, судска опомена или ослободување од казна".

Член 39

Членовите 66, 67, 68 и 69 се бришат.

Член 40

Во членот 72 став (2) по зборот "затвор" се додава нова реченица, која гласи: "На малолетник може да му се изрече казна протерување странец од земјата, а на постар малолетник и казната забрана на управување со моторно возило, под условите предвидени со овој законик."

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) Алтернативните мерки: условно прекинување на кривичната постапка и општокорисна работа и мерките на безбедност може да им се изречат на малолетници под условите што ги предвидува овој законик."

Член 41

Насловот на членот 73 "Цел на воспитните мерки и на малолетничкиот затвор" се заменува со насловот: "Цел на воспитните мерки, казната и алтернативните мерки".

Член 42

Во членот 73 став (1) зборовите: "и на малолетничкиот затвор" се заменуваат со зборовите: ", на казната и на алтернативните мерки".

Член 43

По членот 91 се додава нов поднаслов 4., нов наслов и нов член 91-а, кои гласат:

"4. Примена на алтернативните мерки

Условно прекинување на водење на кривичната постапка и општокорисна работа

Член 91-а

(1) Судот може да одлучи условно да ја прекине кривичната постапка за кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години, ако малолетникот изразил каење за извршеното дело, ги отстранил последиците на делото, ја надоместил штетата и се помирил со оштетениот, кој е согласен со прекинувањето на водење постапката, под услов во рок од две години малолетникот да не стори исто такво или потешко кривично дело.

(2) Судот може да изрече мерка на општокорисна работа во траење од пет до сто часа кога е потребно со оваа мерка да се изврши влијание врз личноста и поведението на малолетникот. Ако малолетникот не ги исполнува или неуредно ги исполнува наложените работни обврски, судот ќе ја замени оваа мерка со мерката упатување во дисциплински центар за малолетници, под условите предвидени за примена на таа мерка."

Член 44

По членот 91 поднасловот 4. "Примена на мерки на безбедност спрема малолетници" станува поднаслов 5.

Член 45

Во членот 92 став (1) по зборот "установа" запирката се брише и се додава сврзникот "и", по зборот "наркомани" се става точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Во ставот (2) втората реченица се менува и гласи:

"Кон овие мерки судот може да одреди и забрана на управување со моторно возило, која трае додека трае примената на мерките (член 62 став 3)."

Член 46

По членот 92 поднасловот 5. "Изрекување на кривични санкции на полнолетни лица за дела кои ги сториле како малолетници" станува поднаслов 6.

Член 47

Во членот 94 став (2) по зборот "безбедност" запирката се заменува со точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 48

По членот 94 поднасловот 6. "Евиденција на воспитните мерки и дејство на воспитните мерки и на казната малолетнички затвор" станува поднаслов 7.

Член 49

По членот 96 се додава нова глава "Глава шеста-а", нови наслови и шест нови члена 96-а, 96-б, 96-в, 96-г, 96-д и 96-ѓ, кои гласат:

КАЗНУВАЊЕ НА ПРАВНО ЛИЦЕ

Видови казни

Член 96-а

(1) За кривични дела на правни лица може да се изречат следниве казни:

- 1) парична казна;
- 2) привремена забрана за вршење одделна дејност;
- 3) трајна забрана за вршење одделна дејност и
- 4) престанок на правното лице.

(2) Паричната казна се изрекува во износ кој не може да биде помал од 100.000 денари, ниту поголем од 30 милиона денари. За кривични дела сторени од користољубие или за кривични дела со кои се предизвикува поголема имотна штета, може да се пропише парична казна до двојниот износ од максимумот на оваа казна или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до дваесеткратен износ.

(3) Привремена забрана за вршење одделна дејност во траење од една до три години се изрекува заедно со паричната казна, ако при вршење на дејноста на правното лице е извршено кривично дело за кое за физичко лице е пропишана парична казна или казна затвор до три години, а од начинот на извршување на делото произлегува опасноста од повторно вршење на такво или слично дело.

(4) Трајна забрана за вршење одделна дејност, од дејностите што ги врши правното лице се изрекува заедно со парична казна, ако е извршено дело за кое за физичко лице е пропишана казна затвор од најмалку три години, а од начинот на извршување на делото произлегува опасност од повторно вршење на такво или слично дело. Оваа казна судот ќе ја изрече и кога е извршено кривично дело по претходна осуда со која на правното лице му е изречена привремена забрана за вршење дејност.

(5) Казната престанок на правното лице се изрекува заедно со паричната казна, ако е извршено дело за кое за физичко лице е пропишана казна затвор од најмалку пет години, а од начинот на извршувањето на делото произлегува опасност од повторно вршење на такво или слично дело. Оваа казна судот ќе ја изрече и кога е извршено кривично дело по претходна осуда со која на правното лице му е изречена трајна забрана за вршење дејност.

(6) Казната привремена или трајна забрана за вршење дејност и престанок на правното лице не може да се изрече на правно лице основано со закон, како и на политичка партија. Врз основа на правосилна пресуда со која е изречена казната престанок на правното лице, надлежниот суд покренува со закон утврдена постапка за ликвидација на правното лице во рок од 30 дена од денот на правосилноста на пресудата.

(7) Правното лице над кое е отворен стечај, ќе се казни за кривични дела сторени пред отворањето на стечајната постапка.

Одмерување на казната

Член 96-б

(1) При одмерување на казната судот ќе го земе предвид билансот на состојбите и билансот на успехот на правното лице, видот на дејноста и природата и тежината на извршеното дело.

(2) Ако судот утврди парична казна за две или повеќе дела во стек, единствената казна не може да го достигне збирот на поединечно утврдените казни, ниту да го надминува законскиот максимум на казната пропишана за правното лице.

Извршување на паричната казна

Член 96-в

(1) Ако осуденото правно лице не ја плати паричната казна во рок определен од судот, кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 30 дена од денот на правосилноста на пресудата, судот ќе нареди присилно извршување.

(2) Ако паричната казна не може да се изврши од имотот на правното лице, поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред извршување на казната, казната ќе се изврши од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените удели, односно кај трговското друштво од имотот на акционерите, односно содружниците сразмерно на нивните удели.

(3) Паричната казна на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или, со примена на меѓународен договор, од имотот во странство.

Условна осуда

Член 96-г

(1) Судот може да одреди условно одлагање на извршување, за време од една до три години, на паричната казна и забраната за вршење дејност, кога е извршено кривично дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до три години, ако правното лице го депонира износот на изречената парична казна во судот и гарантира дека нема да биде извршено кривично дело во рокот на проверувањето.

(2) Ако во рокот на проверувањето е извршено ново кривично дело или е откриено порано сторено кривично дело на правното лице, казната се извршува.

Конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети

Член 96-д

(1) На конфискуваниот имот и имотна корист прибавени со кривично дело на правно лице соодветно се применуваат одредбите од членовите 98 до 100 на овој законик.

(2) Ако од правното лице не може да се конфискува имот или имотна корист поради тоа што престанало да постои пред извршување на конфискацијата, основачот или основачите на правното лице, односно кај трговското друштво, акционерите или содружниците солидарно ќе се обврзат да платат паричен износ што одговара на прибавената имотна корист.

(3) На одземањето предмети од правното лице соодветно се применуваат одредбите од членот 101-а на овој законик.

Посебни одредби за застареност на кривично гонење и извршување на казната

Член 96-ѓ

(1) Кривичното гонење на правното лице не може да се преземе кога ќе поминат пет години од извршувањето на кривичното дело.

(2) Застарувањето на извршувањето на паричната казна, настапува кога ќе поминат три години од денот на правосилноста на пресудата со кое е изречена.

(3) Застарувањето на извршувањето на казната привремена забрана за вршење одделна дејност, настапува кога ќе помине времето за кое е изречена таа казна.

(4) Застарувањето на извршувањето на казната трајна забрана за вршење одделна дејност, настапува кога ќе поминат пет години од денот на правосилноста на пресудата за кое е изречена таа казна.

(5) Застарувањето на извршувањето на казната престанок на правното лице, настапува кога ќе поминат десет години од денот на правосилноста на пресудата со кое е изречена таа казна."

Член 50

Насловот на Главата седма "ПЛЕНУВАЊЕ НА ИМОТНАТА КОРИСТ ПРИБАВЕНА СО КРИВИЧНО ДЕЛО" се менува и гласи: "КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ И ИМОТНА КОРИСТ И ОДЗЕМАЊЕ НА ПРЕДМЕТИ"

Член 51

По насловот на Главата седма се додава нов поднаслов 1., кој гласи: "1. Конфискација на имот и имотна корист".

Член 52

Во насловот на членот 97 зборот "плenuвање" се заменува со зборот "конфискација".

Член 53

Во членот 97 став (2) зборот "плени" се заменува со зборот "конфискува".

По ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

"(3) Одлука за конфискација судот ќе донесе во постапка определена со закон и кога од фактички или правни пречки не е можно водење на кривична постапка спрема сторителот на кривичното дело.

"(4) Под услови определени со ратификуван меѓународен договор, конфискуваниот имот може да биде вратен на друга држава."

Член 54

Во насловот на членот 98 зборот "плenuвање" се заменува со зборот "конфискација".

Член 55

Во членот 98 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Од сторителот ќе се конфискува имотната корист прибавена со кривичното дело што се состои во пари, подвижни или недвижни предмети од вредност, како и секоја друга сопственост, имот или актива, материјални или нематеријални права, а ако нивната конфискација не е можна на сторителот ќе му се конфискува друг имот што одговара на прибавената имотна корист."

Ставот (2) се менува и гласи:

"(2) Имотната корист се конфискува и од трети лица на кои е пренесена без соодветен надоместок, ако не знаеле, а можеле или биле должни да знаат дека е прибавена со кривично дело."

Ставот (3) се менува и гласи:

"Предметите што се прогласени за културно наследство и природни реткости, како и оние за кои оштетениот е лично врзан, се конфискуваат од трети лица, без оглед на тоа што не знаеле или не можеле ниту биле должни да знаат дека се прибавени со кривично дело и без оглед на тоа дали истите им биле пренесени со соодветен надомест."

Во ставот (4) зборот "Запленетото" се заменува со зборот "Конфискуваното".

Во ставот (5) зборот "пленување" се заменува со зборот "конфискација".

Член 56

Во членот 99 став (1) зборот "пленетата" се заменува со зборот "конфискуваната".

Во ставот (2) зборовите: "пленетата", "плени" и "пленување" се заменуваат со зборовите: "конфискуваната", "конфискува" и "конфискација".

Член 57

Во насловот на членот 100 зборот "Пленување" се заменува со зборот "Конфискување".

Член 58

Во членот 100 зборот "плени" се заменува со зборот "конфискува".

Член 59

По членот 100 се додава нов поднаслов 2., нов наслов и нов член 100-а, кои гласат:

"2. Одземање предмети Услови за одземање на предмети

Член 100-а

(1) Никој не може да ги задржи или присвои предметите што настанале од извршување на кривичното дело.

(2) Од сторителот на кривичното дело ќе се одземат и предметите што биле наменети или се употребени за извршување на кривичното дело без оглед дали се негова сопственост или сопственост на трето лице ако тоа го бараат интересите на општата безбедност, здравјето на луѓето или причините на моралот.

(3) Предметите што се употребени или биле наменети за извршување на кривичното дело може да се одземат ако постои опасност повторно да бидат употребени за извршување на кривично дело. Нема да се одземат предмети што се во сопственост на трето лице, освен ако тоа знаело или можело и било должно да знае дека се употребени или биле наменети за извршување на кривичното дело.

(4) Судот ќе донесе одлука за одземање на предмети во постапка определена со закон и кога од фактички или правни пречки не е можно водење на кривична постапка спрема сторителот на кривичното дело.

(5) Со примена на оваа мерка не се засега во правото на трети лица за надоместок на штетата од сторителот на кривичното дело.

(6) Под услови определени со ратификуван меѓународен договор, предметите можат да бидат вратени на друга држава."

Член 60

Во членот 101 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Правните последици од осудата што се надоврзуваат на осудите за определени кривични дела, може да настапат само кога за кривичното дело на сторителот му е изречена казна затвор."

Член 61

Во членот 103 став (2) зборовите: "мерките за безбедност" се заменуваат со зборовите: "казните што се состојат во забрани и на казната протерување странец од земјата".

Член 62

Во членот 104 став (1) зборовите: "судска опомена" се заменуваат со зборовите: "алтернативна мерка освен условна осуда".

Во ставот (3) по зборовите: "парична казна" се додаваат зборовите: "и казната забрана на управување со моторно возило, изречена како единствена казна,".

Член 63

Во членот 105 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) По протекот на една година од денот на примената на казната привремена забрана за вршење одделна дејност на правното лице, судот може да одлучи забраната да престане."

Во ставот (2), кој станува став (3), зборовите: "мерките на безбедност" се заменуваат со зборот "казните", а по зборот "возило" се додаваат зборовите: "и времено протерување странец од земјата, како и на казната трајна забрана за вршење дејност на правното лице".

Ставот (3) станува став (4).

Во ставот (4), кој станува став (5), по зборовите: "од 15 години" се додаваат зборовите: "од 20 години во рок од 20 години".

Член 64

Во членот 106 став (2) зборовите: "како и" се заменуваат со сврзникот "или", а по зборот "непознато" се додаваат зборовите: "како и за правните лица".

Во ставот (4) зборовите: "мерки на безбедност" се заменуваат со зборовите: "казни што се состојат во забрани".

Член 65

Во членот 107 став (1) точка 2) бројот "15" се заменува со бројот "20".

Член 66

Во членот 109 точка 2) бројот "15" се заменува со бројот "20".

Член 67

Во насловот на членот 110 по зборот "безбедност" се додаваат зборовите: "алтернативните мерки, конфискација на имотот и одземање на предмети".

Член 68

Во членот 110 став (2) зборовите: "одземање на предмети" се заменуваат со зборовите: "задолжително лекување на алкохоличари и наркомани".

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) Застареност на извршувањето на казните забрана на вршење на професија, дејност или должност, забрана на управување со моторно возило и времено протерување странец од земјата, настапува кога ќе помине времето за кое се изречени тие казни."

По ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

"(4) Застареност на алтернативните мерки општокорисна работа и куќен затвор настапува кога ќе поминат две години од денот на правосилноста на пресудата со која се изречени тие мерки.

(5) Извршувањето на посебните мерки на конфискација на имот и одземање на предмети не застарува."

Член 69

Во членот 111 ставот (6) се менува и гласи:

"(6) Одредбите од ставовите 2 до 5 согласно се применуваат и врз застарувањето на извршувањето на мерките на безбедност и алтернативните мерки."

Член 70

Во членот 112 бројот "408" се заменува со броевите: "407-б и 416-а".

Член 71

Во членот 114 став (1) зборовите: "условна осуда" се заменуваат со зборовите: "алтернативни мерки", а зборовите: "мерката на безбедност" се заменуваат со зборот "казната".

Во ставот (2) зборовите: "мерки на безбедност" се заменуваат со зборот "казни".

Член 72

Во членот 120 став (2) по точката 1) се додава нова точка 2), која гласи:

"2) спрема сторителот во странство е применета соодветна мерка на безбедност, што се состои во лишување од слобода".

Точките 2) и 3) стануваат точки 3) и 4).

Член 73

Во членот 121 по зборовите: "и казната" се додаваат зборовите: "или мерката на безбедност што се состои во лишување од слобода".

Член 74

По членот 121 се додава нов наслов и нов член 121-а, кои гласат:

"Примена на одредбите од овој законик на кривичните санкции изречени во странство

Член 121-а

Кога врз основа на меѓународен договор кривичната санкција изречена во странство се извршува во Република Македонија, согласно се применуваат одредбите за условен отпуст, рехабилитација, застареност, амнестија и помилување од овој законик."

Член 75

Членот 122 се менува и гласи:

"(1) Под кривично законодавство на Република Македонија се подразбираат одредбите на овој кривичен законик и одредбите содржани во другите закони.

(2) Под територија на Република Македонија се подразбираат сувоземната територија, водните површини внатре во нејзините граници, како и воздушниот простор над нив.

(3) Под поимот воено лице се сметаат: воени старешини-офицери и подофицери, професионални војници, војници на служење на воениот рок, питомци на Воената академија, лица на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери, воени обврзници во резервниот состав на Армијата на Република Македонија додека се повикани да извршуваат права и должности од областа на одбраната во врска со извршување на воената обврска и цивилни лица на служба во Армијата на Република Македонија.

(4) Како службено лице, кога тоа е означено како сторител на кривично дело се смета:

а) претседателот на Република Македонија, поставените амбасадори и пратеници на Република Македонија во странство и именувани лица од претседателот на Република Македонија, избран или именуван функционер во Собранието на Република Македонија, во Владата на Република Македонија, во органите на државната управа, во судовите и други органи и организации што вршат определени стручни, управни и други работи во рамките на правата и должностите на Републиката, во локалната самоуправа, како и лица кои постојано или повремено вршат службена должност во овие органи и организации,

б) државен службеник кој врши стручни, нормативно-правни, извршни, управно-надзорни работи и управни работи во согласност со Уставот и со закон,

в) овластено лице во правно лице на кое со закон или со друг пропис донесен врз основа на закон му е доверено вршење на јавни овластувања, кога должноста ја врши во рамките на тие овластувања,

г) лице кое врши определени службени должности врз основа на овластување дадено со закон или со други прописи донесени врз основа на закон,

д) воено лице кога се во прашање кривични дела кај кои како извршител е означено службено лице и

ѓ) претставник на странска држава или на меѓународна организација во Република Македонија.

(5) Како странско службено лице, кога тоа е означено како сторител на кривично дело, се смета лицето кое во странска држава врши некоја од функциите или должностите определени во точките од а) до д) од ставот б. Странско службено лице ќе се смета како службено лице кај кривичните дела кај кои како извршител е определено службено лице кога во такво својство извршил службено дејствие, постапувајќи на територијата на Република Македонија врз основа на меѓународен договор.

(6) Под правно лице се подразбираат: Република Македонија, единиците на локалната самоуправа, политички партии, јавни претпријатија, трговски друштва, установи и други здруженија, фондови, финансиски организации и други со закон одредени организации регистрирани како правни лица и други заедници и организации на кои им е признато својството на правно лице. Под странско правно лице се подразбира јавно претпријатие, установа, фонд, банка, трговско друштво или друг облик на организираност според законите на странска држава во вршење на стопански, финансиски, банкарски, трговски, услужни или други дејности, кој има седиште во друга држава, или претставништво во Република Македонија, или е основано како меѓународно друштво, фонд, банка или установа.

(7) Како одговорно лице во правно лице се смета лице во правно лице на кое со оглед на неговата функција или врз посебно овластување во правното лице му е доверен определен круг на работи што се однесуваат на извршување на законските прописи или на прописите донесени врз основа на закон или општ акт на правното лице во управувањето, користењето и располагањето со имот, раководењето со производниот или деловен потфат, некој друг стопански процес или надзорот над нив. Како одговорно лице се смета и службено лице кога се во прашање дела кај кои како сторител е означено одговорно лице, а не се предвидени во главата за кривични дела против службената должност, односно како кривични дела на службено лице предвидени во некоја друга глава на овој законик. Кога е тоа посебно предвидено со овој законик, како одговорно лице се смета и лицето кое врши посебна функција или овластување или на кое му е доверено самостојно вршење на определени работи во странско правно лице, како и лицето кое е претставник на странско правно лице во Република Македонија.

(8) Кога како извршител на кривично дело е означено службено или одговорно лице, сите лица наведени во ставовите 4, 5 и 7 можат да бидат сторители на тие дела доколку од законските обележја на одделно дело не произлегува дека сторител може да биде само некое од тие лица.

(9) Како лице кое врши работи од јавен интерес се смета лицето кое врши функции, должности или работи од јавен, односно општ интерес, како што се наставник, воспитувач, лекар, социјален работник, новинар, нотар, адвокат или друго лице, кое тие работи ги врши самостојно или во правно лице кое врши дејност од јавен, односно општ интерес определен со закон.

(10) Како избори и гласање се сметаат изборите за претставници на граѓани во Собранието на Република Македонија и во локалната самоуправа, за претседател на Република Македонија и изјаснувањето на граѓаните на референдум.

(11) Исправа е секој предмет што е подобен или одреден да служи како доказ на некој факт што има вредност за правните односи. Јавна исправа е исправа издадена од надлежен орган, организација или лице кое врши работи од јавен интерес врз основа на закон или друг пропис заснован врз закон.

(12) Пари се метални и книжни пари што врз основа на закон се во оптек во Република Македонија или во странска држава.

(13) Под знаци за вредност се подразбираат и странски знаци за вредност.

(14) Како хартија од вредност се сметаат: акција, обврзница или друга хартија од вредност што се наоѓа во промет врз основа на закон.

(15) Како подвижен предмет се смета и секоја произведена или собрана енергија за давање светлина, топлина или движење, како и телефонските импулси и други средства за пренос на глас, слика или текст на далечина или компјутерски услуги.

(16) Како сила се смета и примената на хипноза и замајни средства со цел некој да се доведе против своја волја во несвесна состојба или да се онеспособи за отпор.

(17) Под социјален орган се сметаат центрите за социјална работа и другите установи што вршат социјална дејност.

(18) Како моторно возило се смета секое сообраќајно средство на моторен погон во сувоземниот, водниот и воздушниот сообраќај.

(19) Под семејно насилство се подразбира малтретирање, грубо навредување, загрозување на сигурноста, телесно повредување, полово или друго психичко или физичко насилство со кое се предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв, спрема брачен другар, родителите или децата или други лица кои живеат во брачна или вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, како и спрема поранешен брачен другар или лица кои имаат заедничко дете или се наоѓаат во блиски лични односи.

(20) Под група, банда или друго злосторничко здружение или организација се подразбираат најмалку три лица кои се здружиле за вршење кривични дела, во кој број влегува и организаторот на здружението.

(21) Под суд, судија и судска постапка се подразбира и меѓународен суд чија надлежност ја признава Република Македонија, судија и постапка пред тој суд.

(22) Под пијанство се подразбира состојба на алкохол во крвта над 1,5 грам-промил.

(23) Под експлозивна или друга смртоносна направа се подразбира секакво оружје или експлозивна или запалива направа, што може да предизвика смрт, телесна повреда или поголема имотна штета преку физичка повреда, емисија или ширење на штетни хемиски материи, биолошки агенси, токсични или слични супстанции или зрачење на радиоактивни материи, како и секое оружје или направа создадена за таква намена.

(24) Под јавно место се подразбираат згради, делови од згради, дворови, објекти за вршење трговска, културна, службена, образовна, религиозна, рекреативна или друга дејност, јавни патишта, отворени простори, водни површини и други места отворени и достапни за неограничен круг лица.

(25) Под помала имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на службено објавена една половина просечна месечна плата во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(26) Под поголема имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на пет просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(27) Под значителна имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на 50 просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(28) Под корист, вредност или штета од големи размери, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на 250 просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(29) Под чист дневен приход се подразбира нето надомест на име плата или други надоместоци од работен однос на име плата, како и други нето приходи од вршење дејности или имот и имотни права. Чист дневен приход се добива по одбивањето на даноците или другите законски обврски. Ако судот и на тој начин не може да го утврди чистиот дневен приход или неговото утврдување би предизвикало значително оддолговлекување на постапката, како основа за негово утврдување, се зема еднодневната заработувачка според просечната плата во Републиката во последните три месеца во времето на пресудувањето."

Член 76

Во членот 123 во ставот (2) се додава нова точка 2), која гласи:

"2) друг ќе лиши од живот при вршење на семејно насилство".

Во точката 5), која станува точка 6), по зборот "бремено" сврзникот "и" се брише и се додаваат зборовите: "или малолетно лице и".

Точките 2), 3), 4) и 6) стануваат точки 3), 4), 5) и 7).

Член 77

Во членот 125 по зборот "навредување" се додаваат зборовите: "или како последица на семејно насилство".

Член 78

Во членот 130 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство,
ќе се казни со затвор
од шест месеци до три години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), по зборот "тужба" се додаваат зборовите: "а за ставот 2 по предлог" .

Член 79

Во членот 131 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство,
ќе се казни со затвор
од една до пет години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), зборовите: "ставовите 1 и 2" се заменуваат со зборовите: "ставовите 1 до 3".

Во ставот (4), кој станува став (5), броевите: "1 и 2" се заменуваат со броевите: "1, 2 и 3".

Во ставот (5), кој станува став (6), по зборот "навредување" се додаваат зборовите: "или како последица на семејно насилство", зборовите: "став 1" се заменуваат со зборовите: "ставовите 1 и 2", а зборовите: "ставовите 2 и 3" се заменуваат со зборовите: "ставовите 3 и 4".

Член 80

Во членот 137 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 81

Во членот 138 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 82

Во членот 139 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 е сторено при вршење семејно насилство,
сторителот ќе се казни со затвор
од шест месеци до три години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), по зборот "гонењето" се додаваат зборовите: "за делото од став 1".

Член 83

Во членот 140 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 е сторено при вршење семејно насилство,
сторителот ќе се казни со затвор
од шест месеци до три години."

Ставовите (2), (3) и (4) стануваат ставови (3), (4) и (5).

Во ставот (5), кој станува став (6), зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 84

Во членот 141 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 85

Насловот и членот 142 се менуваат и гласат:

"Мачење и друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување и казнување

Член 142

(1) Тој што во вршењето на службата, како и тој што наведен од службено лице или врз основа на негова согласност, ќе употреби сила, закана или друго недопуштено средство или недопуштен начин со намера да изнуди признание или некоја друга изјава од обвинетиот, сведокот, вештакот или друго лице, или ќе предизвика кај друг тешко телесно или душевно страдање за да го казни за кривично дело што го сторило или за што е осомничен тој или друго лице, или за да го заплаши или да го присили на откажување од некое негово право, или ќе предизвика такво страдање поради каков било облик на дискриминација, ќе се казни со затвор

од една до пет години.

(2) Ако поради делото од став 1 настапи тешка телесна повреда или други особено тешки последици за оштетениот,

сторителот ќе се казни со

затвор од една до десет години."

Член 86

Во членот 144 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 при вршење семејно насилство,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години."

Ставот (2), кој станува став (3), се менува и гласи:

"(3) Со казната од став 2 ќе се казни тој што делото од став 1 ќе го стори спрема службено лице во вршењето на службата или спрема повеќе лица."

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Тој што по пат на информатички систем ќе се закани дека ќе стори кривично дело за кое е пропишана казна затвор од пет години или потешка казна против некое лице поради неговата припадност кон определена национална, етничка или расна група или верска определба,

ќе се казни со казна затвор

од една до пет години."

Член 87

Во членот 148 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,

ќе се казни со парична казна."

Ставот (2) станува став (3).

Член 88

Во членот 149 став (2) зборот "информативен" се заменува со зборот "информатички".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 89

По членот 149 се додава нов наслов и нов член 149-а, кои гласат:

"Спречување на пристап кон јавен
информатички систем

Член 149-а

(1) Тој што неовластено спречува или ограничува друг во пристапот кон јавен информатички систем,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до една година.

(2) Ако делото од став 1 го стори службено лице во вршење на службата или одговорно лице во јавен информатички систем,

ќе се казни со парична казна или со
затвор од три месеци до три години.

(3) Гонењето се презема по приватна тужба."

Член 90

Во членот 151 став (1) по зборот "уреди" се додава зборот "неовластено".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Службеното лице од став 4 кое делото го сторило по наредба на претпоставениот и го пријавило пред да дознае дека против него е покрената кривична постапка,
ќе се ослободи од казна."

Ставот (5) станува став (6).

Член 91

Во членот 157 став (2) зборовите: "со парична казна или" се бришат, а по зборот "затвор" се додаваат зборовите: "од три месеци".

Во ставот (3) зборот "три" се заменува со зборот "шест".

Ставот (5) се менува и гласи:

"(5) Примероците на авторските дела и предметите на сродните права, како и средствата за репродуцирање се одземаат."

Ставот (6) се менува и гласи:

"(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Во ставот (7) зборовите: "приватна тужба" се заменуваат со зборот "предлог".

Член 92

Во членот 158 ставот (2) се менува и гласи:

"(2) Тој што ќе го стори делото од став 1 со употреба на оружје, експлозивни или други опасни направи, со примена на насилство спрема две или повеќе лица или во организирана група, или на подрачјето на две или повеќе избирачки места, ќе се казни со затвор од една до десет години."

Член 93

Во членот 162 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 94

Во членот 166 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 95

Во членот 167 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 96

Во членот 170 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 97

Во членот 171 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 98

Во членот 172 став (1) зборовите: "може да му наштети на" се заменуваат со зборовите: "е штетно за", а зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 40.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (3) зборовите: "или можело да доведе" и зборовите: "со парична казна од најмалку 50.000,00 денари или" се бришат.

Ставот (4) се менува и гласи:

"(4) Нема да се казни за клевета обвинетиот ако ја докаже вистинитоста на своето тврдење или ако докаже дека имал основана причина да поверува во вистинитоста на она што го изнесувал или пронесувал."

Член 99

Во членот 173 став (1) зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 20.000,00 денари" се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Тој што друг јавно ќе го изложи на подбив по пат на информатички систем поради неговата припадност кон определена заедница, етничка или расна група или верска определеност,

ќе се казни со парична казна или со казна затвор до една година."

Член 100

Во членот 174 став (1) зборовите: "може да му штети на" се заменуваат со зборовите: "е штетно за", а зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 40.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (3) зборовите: "со парична казна од најмалку 50.000,00 денари" се бришат.

Член 101

Во членот 175 став (1) зборовите: "од најмалку 10.000,00 денари" се бришат.

Во ставот (2) по зборот "телевизија" се додаваат зборовите: "електронска пошта", а зборовите: "од најмалку 20.000,00 денари" се бришат.

Член 102

Во насловот на членот 176 броевите: "172, 173 и 174" се заменуваат со броевите: "172 до 175".

Член 103

Во членот 176 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Нема да се казни тој што навредливо ќе се изрази за друг во научно, книжевно или уметничко дело, во сериозна критика, во вршење на службена должност, новинарска професија, политичка или друга општествена дејност, во одбрана на слободата на јавно изразување на мислата или на други права или при заштита на јавен интерес или други оправдани интереси, ако од начинот на изразувањето или од другите околности на делото произлегува дека тоа нема значење на навреда или не предизвикало значителна повреда на честа и угледот на личноста."

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) За изнесување или пронесување на лични и семејни прилики што е сторено во случаите од став 1, сторителот нема да се казни ако ја докаже вистинитоста на своето тврдење или ако докаже дека имал основана причина да поверува во вистинитоста на она што го изнесувал или пронесувал."

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Нема да се казни за омаловажување со префрлање за кривично дело тој што на друг ќе му префрли дека сторил кривично дело или дека е осудуван поради кривично дело во одбрана на некое право или при заштита на јавен интерес."

Член 104

Во насловот на членот 177 по зборот "опомена" се додаваат зборовите: "или ослободување од казна".

Член 105

Во членот 177 став (1) зборовите: "особено" и "сторителот" се бришат, по зборот "оштетениот" се става точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако сторителот пред судот му се извинил на оштетениот во случаите на делата од членовите 172 ставови 1 и 2, 173 ставови 1 и 2, 174 ставови 1 и 2 и 175 ставови 1 и 2, а во случаите на кривичните дела од членовите 172 ставови 1 и 2 и 174 ставови 1 и 2 и ако пред судот го отповикал она што го изнесувал или пронесувал, ќе се ослободи од казна."

Член 106

Во насловот на членот 179 зборот "националностите" се заменува со зборовите: "припадници на заедниците".

Член 107

Членот 179 се менува и гласи:

"Тој што со намера за исмејување јавно ќе ги изложи на подбив македонскиот народ и припадниците на заедниците кои живеат во Република Македонија, ќе се казни со затвор од три месеци до три години."

Член 108

Во членот 182 зборовите: "ги" и "Организацијата на обединетите нации, Меѓународниот црвен крст или друга" се бришат, а зборот "нивни" се заменува со зборот "нејзини".

Член 109

Во членот 184 ставовите (2) и (4) се бришат.

Во ставот (5), кој станува став (2), зборовите: "на умреното лице." се бришат, се става записка и се додаваат зборовите: "посвоител, посвоеник или друго лице со кое умреното лице живеело во заедничко домаќинство".

Член 110

Во членот 185 точката на крајот на реченицата се заменува со записка и се додаваат зборовите: "преку истото средство или на друг соодветен начин ако објавувањето преку тоа средство не е можно."

Член 111

Во членот 186 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Ставот (5) се брише.

Член 112

Во членот 187 ставот (4) се брише.

Член 113

Во членот 188 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Во ставот (3) по зборот "положба" се додаваат зборовите "или при вршење семејно насилство".

Член 114

Во членот 189 став (1) по зборот "зависност" се додаваат зборовите: "или со иста намера го малтретира, застрашува или спрема него постапува на начин со кој се понижува човековото достоинство и човековата личност,".

Член 115

Во членот 191 став (6) по бројот "5" се додаваат зборовите: "или делата ќе ги стори при вршење на семејно насилство".

Член 116

Во членот 194 став (2) зборот "дете" се заменува со зборовите: "малолетно лице", а зборовите: "најмалку три" се заменуваат со зборовите: "од една до десет".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 е сторено со малолетно лице, сторителот ќе се казни со затвор најмалку четири години."

Член 117

Во членот 204 став (1) зборовите: "затвор до шест месеца" се заменуваат со зборовите: "затвор од три месеци до три години".

Во ставот (2) зборовите: "парична казна или со затвор до една година" се заменуваат со зборовите: "затвор од шест месеца до три години".

По ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

"(3) Ако делото од став 1 е сторено спрема дете, сторителот ќе се казни со затвор од една до пет години.

(4) Ако делото од ставовите 1, 2 и 3 го стори правно лице ќе се казни со парична казна.

(5) Ако на сторителот му изрече казна затвор или условна осуда со утврдена казна затвор, судот ќе му изрече и казна забрана за вршење на дејност."

Член 118

Во членот 206 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 119

Во членот 212 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 120

Во членот 213 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 121

Во членот 214 став (1) зборовите: "парична казна или со затвор до една година" се заменуваат со зборовите: "затвор од шест месеци до три години".

Член 122

Во членот 215 по ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

"(4) Сторителот од став 2, со исклучок на организаторот, кој ќе го открие делото или ќе придонесе за неговото откривање, ќе се ослободи од казна.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (4), кој станува став (6), се менува и гласи:

"Наркотичните дроги, психотропните супстанции и прекурсорите, како и подвижните или недвижните предмети употребени за нивно правење, пренесување или растурање, ќе се одземат."

Член 123

Во насловот на членот 216 зборовите: "и психотропни супстанции" се бришат.

Член 124

Во членот 216 став (1) зборовите: "и психотропни супстанции" се бришат, а зборовите: "три месеци", се заменуваат со зборот "една".

Ставот (3) се менува и гласи:

"(3) Наркотичните дроги, како и подвижните или недвижните предмети употребени за нивно пренесување или растурање, или посебно наменети или ставени за употреба, ќе се одземат."

Член 125

Во членот 217 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 126

Насловот на Главата дваесет и втора "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА" се заменува со насловот "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА".

Член 127

Насловот на членот 218 "Загадување на животната средина" се заменува со насловот "Загадување на животната средина и природата".

Член 128

Во членот 218 став (1) зборовите: "од една до пет години" се заменуваат со зборовите: "од четири до десет години".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 129

Во членот 219 став (2) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една година до пет години".

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 130

Во членот 220 став (2) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една година до пет години".

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 131

Во членот 222 став (3) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една до пет години".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став (1) го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 132

Во членот 223 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 133

Во членот 225 став (1) зборовите: "споменик на културата" се заменуваат со зборовите: "добро под привремена заштита или културно наследство".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 134

Во членот 226 став (2) зборовите: "три месеци до три години" се заменуваат со зборовите: "една до пет години".

По ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

"(3) Тој што делото од став 1 ќе го стори во сопствена шума, ќе се казни со парична казна или со затвор до една година.

(4) Средствата употребени за извршување на делото ќе се одземат.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 135

Насловот на членот 230 "Загрозување на животната средина со отпадни материи" се заменува со насловот "Загрозување на животната средина и природата со отпадни материи".

Член 136

Во членот 230 став (1) по зборот "средина" се додаваат зборовите: "и природата".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Тој што складира, расфрла или остава опасен отпад што содржи супстанции кои имаат својство на експлозивност, реактивност, запаливост, надразливост, токсичност, инфективност, канцерогеност, мутагеност, тератогеност, екотоксичност или својство на испуштање отровни гасови преку хемиска реакција и биолошко разложување,

ќе се казни со затвор од една до пет години."

Во ставот (3), кој станува став (4), броевите: "1 и 2" се заменуваат со броевите: "1, 2 и 3".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 137

Во членот 231 став (1) зборовите: "шест месеци" се заменува со зборот "една".

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

"(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 138

Во членот 232 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 139

Насловот на членот 234 "Тешки дела против животната средина" се заменува со насловот "Тешки дела против животната средина и природата".

Член 140

Во членот 235 ставот (4) се менува и гласи:

"(4) Обидот за делата од ставовите 1 и 2 е казнив."

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Како кражба се смета и одземање од туѓа шума дрвја чие количество е поголемо од еден кубен метар со намера за противправно присвојување."

Член 141

Во членот 236 став (3) зборовите: "од посебно научно, културно или историско значење" се заменуваат со зборовите: "добро под привремена заштита или културно наследство", а зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 142

Во членот 237 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 143

Во членот 238 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 144

Во членот 239 став (4) зборовите: "од посебно, научно, културно или историско значење" се заменуваат со зборовите: "добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 145

Во членот 243 став (2) зборовите: "од посебно, научно, културно или историско значење" се заменуваат со зборовите: "добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 146

Во членот 248 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 147

Во членот 249 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 148

Во членот 250 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 149

Насловот на членот 251 и членот 251 се менуваат и гласат:

" Оштетување и неовластено навлегување
во компјутерски систем

Член 251

(1) Тој што неовластено ќе избрише, измени, оштети, прикрие или на друг начин ќе направи неупотреблив компјутерски податок или програма или уред за одржување на информатичкиот систем или ќе го оневозможи или отежне користењето на компјутерски систем, податокот или програмата или на компјутерска комуникација,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што неовластено ќе навлезе во туѓ компјутер или систем со намера за искористување на неговите податоци или програми заради прибавување противправна имотна или друга корист за себе или за друг или предизвикување имотна или друга штета или заради пренесување на компјутерските податоци што не му се наменети и до кои неовластено дошол на неповикано лице.

(3) Тој што делата од ставовите 1 и 2 ќе ги стори спрема компјутерски систем, податоци или програми што се заштитени со посебни мерки на заштита или се користат во работењето на државни органи, јавни претпријатија или јавни установи или во меѓународни комуникации, или како член на група создадена за вршење такви дела,

ќе се казни со затвор
од една до пет години.

(4) Ако со делото од ставовите 1 и 2 е прибавена поголема имотна корист или е предизвикана поголема штета,

сторителот ќе се казни со затвор
од шест месеци до пет години.

(5) Ако со делото од став 3 е прибавена поголема имотна корист или е предизвикана поголема штета,

сторителот ќе се казни со затвор
од една до десет години.

(6) Тој што неовластено изработува, набавува, продава, држи или прави достапни на друг посебни направи, средства, компјутерски програми или компјутерски податоци наменети или погодни за извршување на делата од ставовите 1 и 2,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до една година.

(7) Обидот за делото од ставовите 1 и 2 е казнив.

(8) Посебните направи, средства, компјутерски програми или податоци наменети за извршување на делото ќе се одземат."

Член 150

По членот 251 се додаваат два нови наслова и два нови члена 251-а и 251-б, кои гласат:

" Правење и внесување на компјутерски вируси

Член 251-а

(1) Тој што ќе направи или ќе преземе од друг компјутерски вирус со намера за внесување во туѓ компјутер или компјутерска мрежа,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до една година.

(2) Тој што со употреба на компјутерски вирус ќе предизвика штета во туѓ компјутер, систем, податок или програма,

ќе се казни со затвор

од шест месеци до три години.

(3) Ако со делото од став 2 е предизвикана поголема штета или делото е сторено во состав на група создадена за вршење такво дело,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до пет години.

(4) Обидот за делото од став 2 е казнив.

Компјутерска измама

Член 251-б

(1) Тој што со намера за себе или за друг да прибави противправна имотна корист со внесување во компјутер или информатички систем невистинити податоци, со невнесување на вистинити податоци, со фалсификување на електронски потпис или на друг начин ќе предизвика невистинит резултат при електронската обработка и преносот на податоците,

ќе се казни со парична казна

или со затвор до три години.

(2) Ако сторителот прибавил поголема имотна корист,

ќе се казни со затвор

од три месеци до пет години.

(3) Ако сторителот прибавил значителна имотна корист,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(4) Тој што делото од став 1 ќе го стори само со намера да оштети друг,

ќе се казни со парична казна

или со затвор до една година.

(5) Ако со делото од став 4 е предизвикана поголема штета,

сторителот ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(6) Тој што неовластено изработува, набавува, продава, држи или прави достапни на друг посебни направи, средства, компјутерски програми или компјутерски податоци наменети за извршување на делото од став 1,

ќе се казни со парична казна

или со затвор до една година.

(7) Обидот за делото од ставовите 1 и 4 е казнив.

(8) Посебните направи, средства, компјутерски програми или податоци наменети за извршување на делото ќе се одземат.

(9) За делото од став 4 гонењето се презема по приватна тужба."

Член 151

Во членот 254 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 152

Во членот 255 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 153

Во насловот на членот 256 зборовите: "присилно порамнување или" се бришат.

Член 154

Во членот 256 став (1) зборовите: "во постапката за присилно порамнување или" се бришат.

Во ставот (2) зборовите: "присилно порамнување или" се бришат.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 155

Во членот 257 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 156

Во членот 258 став (1) зборовите: "затвор од три месеци до пет години" се заменуваат со зборовите: "затвор најмалку една година".

Во ставот (2) по зборот "орудие" се става запирка и се додаваат зборовите: "на особено насилан начин", по зборот "штета" запирката се брише и се додаваат зборовите: "или на некое лице со умисла му е нанесена тешка телесна повреда", а зборовите: "една година" се заменуваат со зборовите: "четири години".

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако при извршувањето на делото од став 1 некое лице со умисла е лишено од живот,

сторителот ќе се казни со затвор

најмалку десет години

или со доживотен затвор."

Член 157

Во членот 261 став (3) зборовите: "од посебно научно, историско и културно значење" се заменуваат со зборовите: "добро под привремена заштита или културно наследство".

Член 158

Насловот на Главата дваесет и четврта "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ СПОМЕНИЦИ НА КУЛТУРАТА, АРХИВСКИОТ МАТЕРИЈАЛ И ПРИРОДНИТЕ РЕТКОСТИ" се заменува со насловот "КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО И ПРИРОДНИТЕ РЕТКОСТИ".

Член 159

Насловот на членот 264 и членот 264 се менуваат и гласат:

"Оштетување или уништување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости

Член 264

(1) Тој што ќе оштети или уништи добро под привремена заштита или културно наследство или природна реткост,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до три години.

(2) Тој што без дозвола на надлежен орган ќе изврши конзерваторски или реставраторски работи или без дозвола или спротивно на забраната врши археолошки ископувања или истражувања или други истражувачки работи на добра под привремена заштита или културно наследство или природна реткост, па поради тоа тие се тешко оштетени или ќе го загубат својството,

ќе се казни со затвор
од една до пет години.

(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 160

Насловот на членот 265 и членот 265 се менуваат и гласат:

"Присвојување на добра под привремена заштита
или културно наследство или природни реткости

Член 265

(1) Тој што при археолошки ископувања, архивски истражувања, геолошко-палеонтолошки и минеролошко-петрографски истражувања, ископувања или на друг начин ќе присвои ископина, материјал или најден предмет што претставува добро под привремена заштита или културно наследство или природна реткост,

ќе се казни со затвор
од една до десет години.

(2) Тој што со намера да прибави противправна имотна корист, присвои археолошки предмет,

ќе се казни со затвор
од една до пет години."

Член 161

Насловот на членот 266 и членот 266 се менуваат и гласат:

"Изнесување, односно извезување во странство
на добра под привремена заштита или културно
наследство или природни реткости

Член 266

(1) Тој што без дозвола од надлежен орган ќе изнесе, односно извезе во странство добро под привремена заштита или културно наследство или предмет што претставува природна реткост,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,

ќе се казни со парична казна."

Член 162

По членот 266 се додаваат два нови наслови и два нови члена 266-а и 266-б, кои гласат:

"Отуѓување на културно наследство од особено
значење во државна сопственост

Член 266-а

Тој што ќе продаде, подари или на друг начин трајно ќе отуѓи културно наследство од особено значење во државна сопственост,

ќе се казни со затвор

од една до пет години.

Забрана на увоз на украдено културно наследство

Член 266-б

Тој што ќе увезе движно културно наследство украдено од музеи, верски и други слични јавни објекти или установи на територијата на друга држава,

ќе се казни со затвор

од една до десет години."

Член 163

Насловот на членот 273 и членот 273 се менуваат и гласат:

"Перење пари и други приноси од казниво дело

Член 273

(1) Тој што ќе пушти во оптек, ќе прими, преземе, замени или раситни пари од поголема вредност што ги прибавил со казниво дело или за кои знае дека се прибавени со казниво дело, или со конверзија или пренос на друг начин ќе прикрие дека потекнуваат од таков извор или ќе ја прикрие нивната локација, движење или сопственост,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што ќе продаде, подари или пушти во друг вид промет имот или предмети од поголема вредност прибавени со казниво дело, или ќе купи, ќе прими во залог, или на друг начин ќе прибави, прикрие или протури имот или предмети за кои знае дека се прибавени со извршување на казниво дело или со фалсификување на исправи, непријавување на факти или на друг начин ќе прикрие дека потекнуваат од таков извор, или ќе ја прикрие нивната локација, движење и сопственост.

(3) Ако делото од ставовите 1 и 2 е сторено во банкарско, финансиско или друго стопанско работење или ако со разделување на трансакцијата ја избегнува должноста за пријавување во случаите определени со закон,

сторителот ќе се казни со затвор најмалку три години.

(4) Тој што ќе го стори делото од ставовите 1, 2 и 3, а бил должен и можел да знае дека парите, имотот и другата имотна корист или предмети се прибавени со казниво дело, ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(5) Тој што делото од ставовите 1, 2 и 3 ќе го стори како член на група или друго здружение што се занимава со перење пари, противправно прибавување на имот или имотна корист, или со помош на странски банки, финансиски установи или лица, ќе се казни со затвор најмалку пет години.

(6) Службено лице, одговорно лице во банка, осигурително друштво, друштво што се занимава со приредување игри на среќа, менувачница, берза или друга финансиска установа, адвокат, освен кога постапува како бранител, нотар или друго лице кое врши јавни овластувања или работи од јавен интерес, што ќе го овозможи или нема да го пријави перењето пари, имот или имотна корист, за кое дознало во вршењето на својата функција или должност,

ќе се казни со затвор најмалку три години.

(7) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна.

(8) Парите, незаконски стекнатиот имот, предметите или друг принос од казнивото дело ќе се одземат, а ако одземањето не е можно од сторителот ќе се одземе друг имот што одговара на нивната вредност."

Член 164

Во членот 274 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 165

Насловот на членот 275 и членот 275 се менуваат и гласат:

"Измама при работењето со хартии од вредност и удели

Член 275

(1) Тој што при преземање на акционерско друштво или пуштање во промет хартии од вредност или удели и друга документација која се однесува на хартиите од вредност или уделите, врз основа на невистинита, нецелосна или пристрасна информација лажно ќе ја прикаже имотната состојба на правното лице кое ги пушта во промет хартиите од вредност или уделите, податоците за добивката или загубите, неговото финансиско работење или други податоци за работењето на правното лице што влијаат врз пазарната вредност на хартиите од вредност или уделите, со што ќе наведе едно или повеќе лица да ги продаваат или купуваат акциите или другите хартии од вредност или уделите,

ќе се казни со парична казна

или со затвор до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што во правното лице спротивно на својата должност за чување деловна тајна, ќе соопшти на неовластено лице или на друг начин ќе искористи податок кој претставува деловна тајна што влијае врз цената на хартиите од вредност или уделите и со тоа ќе ги доведе во нееднаква положба физичките или правните лица на пазарот на хартиите од вредност или уделите.

(3) Одговорно лице во правно лице, лице со посебни овластувања, или друг вработен во правното лице кое во своето работење ќе се стекне со доверливи или други внатрешни информации од значење за работењето на правното лице и вредноста на хартиите од вредност или уделите и нив неовластено ќе ги пренесе на трето лице кое врз основа на тие информации со купување или продавање на хартии од вредност или уделите на правното лице ќе прибави за себе или за друг поголема имотна корист,

ќе се казни со затвор

од една до пет години.

(4) Ако со делото од ставовите 1, 2 и 3 сторителот прибавил за себе или за друг поголема имотна корист или за друг предизвикал поголема имотна штета, или се оштетени поголем број лица,

ќе се казни со затвор од една до десет години.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 166

Во членот 276 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (2) станува став (3).

Член 167

Во членот 277 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 168

Членот 278 се менува и гласи:

"(1) Тој што се занимава со пренесување стоки преку царинска линија, избегнувајќи ја царинската контрола, или тој што избегнувајќи ја царинската контрола ќе пренесе стока од поголема вредност,

ќе се казни со парична казна или
со затвор до четири години.

(2) Ако стоката е од значителна вредност,
сторителот ќе се казни со парична казна
или со затвор од шест месеци до пет години.

(3) Тој што организира банда, група или друго здружение заради вршење на делото од став 1 или за растурање на нецаринети стоки или делото го изврши вооружен со огнено оружје или со употреба на сила или закана,

ќе се казни со затвор

од една до пет години.

(4) Службеното лице кое го помага, овозможува или прикрива или не ќе го спречи вршењето на делата од ставовите 1 и 2,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(5) Обидот за делото од став 1 е казнив.

(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице,

ќе се казни со парична казна.

(7) Стоките што се предмет на делото од ставовите 1 до 3 и средствата за нивното пренесување и растурање, ќе се одземат, а ако нивното одземање не е можно од сторителот, ќе се одземе друг имот што одговара на нивната вредност во времето на извршување на делото.

(8) Средствата за пренесување и растурање на стоката, се одземаат и кога се во сопственост на трето лице, кое знаело или било должно и можело да знае дека ќе бидат употребени за пренесување или растурање. Средствата ќе се одземат секогаш ако се специјално конструирани, адаптирани, изменети или прилагодени на кој било начин, со цел криење на стоки."

Член 169

По членот 278 се додаваат два нови наслови и два нови члена 278-а и 278-б, кои гласат:

"Царинска измама

Член 278-а

(1) Тој што со намера самиот или некој друг да избегне целосно или делумно плаќање на давачки и даноци кои се плаќаат при увоз или извоз на кој е обврзан со закон, на царинскиот орган му даде лажни податоци за стоки и други факти од влијание за пресметката за наплата или враќање на давачките и даноците, или не исполни обврска според закон што е од влијание на пресметката на давачките и даноците кои се плаќаат при увоз или извоз или на друг начин го доведе во заблуда царинскиот орган, а износот на давачките и даноците кои се плаќаат при увоз или извоз е од поголема вредност,

ќе се казни со затвор

од шест месеци до три години

и со парична казна.

(2) Ако износот на давачките и даноците кои се плаќаат при увоз или извоз е од големи размери,

ќе се казни со затвор

од една до пет години

и со парична казна.

(3) Ако износот на давачките и даноците е од големи размери,

сторителот ќе се казни со затвор

најмалку четири години и

со парична казна.

(4) Обидот за делото од став 1 е казнив.

(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,

ќе се казни со парична казна.

Прикривање на стоки кои се предмет на криумчарење и царинска измама

Член 278-б

(1) Тој што купува, продава, растура, прима подарок, крие, прима на чување, користи или прифаќа на чување стоки со поголема вредност по било која основа и за кои знае или бил должен да знае дека се предмет на делото од член 278 и член 278-а,

ќе се казни со парична казна или со затвор до три години.

(2) Обидот за делото од став 1 е казнив.

(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 170

Во членот 279 став (2) зборовите: "една до пет години" се заменуваат со зборовите: "најмалку четири години".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 171

Во членот 280 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 172

Во членот 283 став (1) зборот "стопанска" се брише.

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 173

Во членот 284 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Член 174

Во членот 285 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице, ќе се казни со парична казна."

Ставот (3) станува став (4).

Член 175

Во насловот на членот 286 по зборот "пронајдок" се додаваат зборовите: "или софтвер".

Член 176

Во членот 286 по ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што неовластено ќе употреби туѓ софтвер.

(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставовите (2) и (3), стануваат ставови (4) и (5).

Член 177

Во членот 287 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни одговорно лице во правно лице со кое е склучен договор за сместување на стоковни резерви, кое стоките неовластено ги користи или ги оттуѓи или им ја промени намената или складишниот простор, или на друг начин располага со стоките спротивно на договорот."

Ставот (2) станува став (3).

Член 178

Во членот 288 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 179

Во членот 289 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 180

Во членот 300 став (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 181

Во членот 307 став (1) по зборовите: "се обиде да" се додаваат зборовите: "запоседне, да".

Во ставот (2) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 182

Во членот 311 зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 183

Во членот 312 став (1) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 184

Во членот 313 зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 185

Во членот 314 зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 186

Во членот 315 зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 187

Во членот 316 став (1) зборот "три" се заменува со зборот "четири".
Во ставовите (2) и (5) зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 188

Во членот 317 став (3) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 189

Во членот 318 по зборот "извршување" се додаваат зборовите: "или го поддржува извршувањето".

Член 190

Во членот 321 став (1) зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 191

Во членот 322 став (2) зборот "пет" се заменува со зборот "четири".

Член 192

Во членот 324 ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Тој што создава заговор, банда, група или друго здружение на лица или организација заради вршење на кривичните дела од членовите 305 до 311, 313, 314, 315, 321 и 322 став 2,

ќе се казни со затвор
најмалку четири години."

Во ставот (2) зборовите: "шест месеци" се заменуваат со зборот "една".

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Предметите и средствата наменети за подготвување на делата, како и средствата за финансирање на здружението се одземаат."

Член 193

Во членот 326 броевите: "305 до 309, 312 до 315 и од член 317 став 1" се заменуваат со броевите: "309, 312, 313 и 314", а зборот "една" се заменува со зборот "три".

Член 194

Во членот 329 став (2) по зборот "што" се додаваат зборовите: "надвор од случаите определени со закон".

Член 195

Во членот 341 став (1) по зборот "покана" запирката се брише и се додаваат зборовите: "или со општа покана".

Ставот (5) се менува и гласи:

"(5) Сторителот на делото од ставовите 2 и 3 кој доброволно ќе му се пријави на надлежниот државен орган, може да се казни поблаго или да се ослободи од казната."

Член 196

Во членот 353 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 е сторено при вршење јавни набавки или на штета на средствата од Буџетот на Република Македонија, од јавните фондови или од други средства на државата,

сторителот ќе се казни со затвор
најмалку четири години."

Член 197

По членот 353 се додаваат три нови наслова и три нови члена 353-а, 353-б и 353-в, кои гласат:

"Повреда на чување на државната граница

Член 353-а

(1) Службено лице кое вршејќи ја службата на границата ќе постапи спротивно на прописите за чување на државната граница, па поради тоа ќе настапат потешки штетни последици за службата или службата е потешко загромена,

ќе се казни со затвор
од три месеци до три години.

(2) Ако поради делото од став 1 настапила тешка телесна повреда или имотна штета од големи размери или настапиле други тешки последици,

сторителот ќе се казни со затвор
од шест месеци до пет години.

(3) Ако поради делото од став 1 настапила смрт на некое лице,

сторителот ќе се казни со затвор
од една до десет години.

(4) Ако делото од став 1 е сторено од небрежност,

сторителот ќе се казни со парична казна
или со затвор до една година.

(5) Ако поради делото од став 4 настапила последица од став 2,

сторителот ќе се казни со парична казна
или со затвор до три години,

а ако настапила последица од став 3,

сторителот ќе се казни со затвор
од една до пет години.

Неизвршување наредба

Член 353-б

(1) Службено лице кое при вршење на должност што се однесува на спречување и откривање на кривични дела, фаќање на сторители на кривични дела или одржување на јавниот ред, мир и безбедноста на земјата не изврши или одбие да изврши наредба на

претпоставен да преземе некое службено дејствие, па поради тоа ќе настапи потешка повреда на правата на друг, потешко нарушување на јавниот ред и мир, или значителна имотна штета,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Службено лице кое од небрежност нема да ја изврши наредбата на претпоставениот од став 1,

ќе се казни со парична казна или

со затвор до една година.

(3) Нема кривично дело ако службеното лице одбие да изврши незаконита наредба.

Несовесно работење во службата

Член 353-в

(1) Службено лице или одговорно лице во јавно претпријатие или јавна установа кое со повреда на законските прописи за судир на интересите или за совесно постапување при вршењето на дискреционо овластување, со пропуштање на должен надзор или на друг начин очигледно несовесно постапува во вршењето на своите овластувања и должности и со тоа ќе прибави за себе или за друг некаква корист или на друг ќе му нанесе штета,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Ако сторителот на делото од став 1 прибави поголема имотна корист или предизвика поголема имотна штета или потешко ги повреди правата на друг,

ќе се казни со затвор

од шест месеци до пет години.

(3) Ако сторителот на делото од став 1 прибави значителна имотна корист или нанесе значителна штета,

ќе се казни со затвор

од една до десет години.

(4) Со казната од ставовите 1, 2 и 3 ќе се казни и одговорно лице, одговорно лице во странско правно лице кое има претставништво во Република Македонија или лице кое врши работи од јавен интерес, ако делото е сторено во вршење на неговото посебно овластување или должност, определено со закон."

Член 198

Во членот 354 став (3) зборот "три" се заменува со зборот "четири".

Член 199

Во членот 358 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Ставот (5) станува став (6).

Член 200

По членот 359 се додава нов наслов и нов член 359-а, кои гласат:

"Прикривање на потеклото на несразмерно стекнат имот

Член 359-а

(1) Службено лице и одговорно лице во јавно претпријатие или јавна установа кое спротивно на законската должност за пријавување на имотната состојба дава лажни податоци за своите приходи, или кога ќе се утврди дека неговиот имот значително ги надминува неговите легални и пријавени за оданочување приходи ги прикрива неговите вистински извори, ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години и со парична казна.

(2) Имотот кој значително ги надминува приходите што ги остварува и пријавените за оданочување приходи за кои сторителот ги прикрива вистинските извори се одзема, а ако неговото одземање не е можно од сторителот се одзема друг имот што одговара на неговата вредност. Имотот се одзема и од трети лица на кои е пренесен без соодветен надоместок."

Член 201

По членот 360 се додава нов наслов и нов член 360-а, кои гласат:

"Злоупотреба на државна, службена или воена тајна

Член 360-а

(1) Службено лице кое ќе искористи податоци што претставуваат државна, службена или воена тајна со намера за прибавување за себе или за друг некаква корист или нанесување штета на друг, ќе се казни со затвор од три месеци до пет години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што по престанокот на службата, со иста намера ќе ги искористи таквите податоци или ќе му ги соопшти, предаде или стори достапни на друг на користење."

Член 202

Во членот 364 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни тој што свесно ќе пропушти да пријави кривично дело од членовите 123, 141, 142, 158, 162, 165, 186, 187, 188, 215, 216, 231, 232, 236, 237, 238, 258, 259, 268, 269, 273, членовите 305 до 326, 348, 349, членовите 353 до 362, 382, 383, 394, 394-а, 396 и членовите 403 до 422."

Во ставот (2), кој станува став (3), по зборовите: "од став 1" се додаваат зборовите: " и став 2".

Член 203

По членот 366 се додава нов наслов и нов член 366-а, кои гласат:

"Поднесување лажни докази

Член 366-а

(1) Тој што во постапка пред суд или во управна постапка ќе поднесе докази за кои знае дека се лажни, ќе се казни со затвор од една до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што ќе отстрани или уништи докази што се од значење за постапката пред суд или управната постапка."

Член 204

По членот 368 се додава нов наслов и нов член 368-а, кои гласат:

"Незаконито влијание врз сведоци

Член 368-а

(1) Тој што со закана дека ќе нападне врз животот или телото или имот од поголем обем, со нудење поткуп, со попречување или на друг начин влијае некое лице да се појави или да не се појави како сведок во постапка пред суд или во управна постапка, или ако е повикано како сведок да даде или да не даде исказ во определена смисла,

ќе се казни со затвор

од една до три години.

(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што заради одмазда за дадениот исказ на лицето повикано како сведок или нему блиско лице ќе му одземе некое право, ќе го малтретира или телесно ќе го повреди.

(3) Ако поради делото од ставот 1 настапиле особено тешки последици за обвинетиот во кривичната постапка, или на сведокот или нему блиско лице му е нанесена тешка телесна повреда,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до десет години."

Член 205

Во членот 375 по ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

"(2) Ако во вршењето на делото им е нанесена телесна повреда на лицата од став 1 или на нив блиски лица,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до три години.

(3) Ако во вршењето на делото им е нанесена тешка телесна повреда на лицата од став 1 или на нив блиски лица,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до десет години."

Ставот (2), кој станува став (4), се менува и гласи:

"(4) Обидот за делата од ставовите 1, 2 и 3 е казнив."

Член 206

Во насловот на членот 376 зборовите: "мерки на безбедност" се заменуваат со зборот "казни".

Член 207

Во членот 376 став (1) зборовите: "мерка на безбедност" се заменуваат со зборот "казна".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 208

Во членот 377 став (2) зборовите: "кое врши јавни овластувања" се бришат.

Во ставот (3) зборовите: "Со казната од став 2 ќе се казни" се бришат, а точката се брише и се додаваат зборовите: "ќе се казни со затвор од една до пет години".

Во ставот (4) по зборот "сторителот" се додаваат зборовите: "на делото од ставовите 1 и 2", а точката се брише и се додаваат зборовите: "а сторителот на делото од став 3 со затвор од една до десет години".

По ставот (4) се додаваат два нови става (5) и (6), кои гласат:

"(5) Службено или одговорно лице или лице задолжено за тоа со судската одлука кое нема да постапи по правосилна судска одлука донесена во постапка за издавање на наредба на заштита на права,
ќе се казни со затвор
од една до пет години.

(6) Ако делото од став (1) го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 209

Во членот 378 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

"(4) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 210

По членот 379 се додава нов наслов и нов член 379-а, кои гласат:

"Компјутерски фалсификат

Член 379-а

(1) Тој што со намера да ги употреби како вистински неовластено ќе изработи, внесе, измени, избрише или направи неупотребливи компјутерски податоци или програми што се одредени или подобни да служат како доказ за факти што имаат вредност за правните односи или тој што таквите податоци или програми ќе ги употреби како вистински,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до три години.

(2) Ако делото од став 1 е сторено во однос на компјутерски податоци или програми што се користат во работењето на државни органи, јавни установи, претпријатија или други правни и физички лица кои вршат работи од јавен интерес или во правниот сообраќај со странство или ако со нивната употреба е предизвикана значителна штета,

сторителот ќе се казни
со затвор од една до пет години.

(3) Тој што неовластено изработува, набавува, продава, држи или прави достапни на друг посебни направи, средства, компјутерски програми или компјутерски податоци наменети или погодни за извршување на делото од став 1,

ќе се казни со парична казна
или со затвор до три години.

(4) Обидот за делото од ставовите 1 и 3 е казнив.

(5) Посебните направи, средства, компјутерски програми или податоци за извршување на делото, ќе се одземат."

Член 211

Во членот 380 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна."

Член 212

По членот 381 се додава нов наслов и нов член 381-а, кои гласат:

"Надриписарство

Член 381-а

Тој што без регистрирана дејност за надомест дава стручна и правна помош на граѓани и правни лица, а не е адвокат,

ќе се казни со парична казна или
со затвор до една година."

Член 213

Во членот 393 се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што ќе се согласи на извршување кривично дело за кое е пропишана казна затвор од четири години или потешка казна."

Член 214

Во членот 394 став (1) зборовите: "шест месеци" се заменуваат со зборот "една".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Ако групата или бандата има за цел вршење кривични дела за кои може да се изрече казна затвор од најмалку осум години, организаторот,
ќе се казни со казна затвор
најмалку четири години,
а припадникот на групата или бандата ќе се казни со
казна затвор од една до пет години."

По ставот (3), кој станува став (4), се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Предметите и средствата што групата или бандата ги користи за подготвување на делата, како и средствата за нивното финансирање се одземаат."

Член 215

По членот 394 се додава нов наслов и нов член 394-а, кои гласат:

"Терористичка организација

Член 394-а

(1) Тој што создава група, банда или друга злосторничка организација за извршување на кривични дела на: убиство, телесно повредување, грабнување на лица, уништување на јавни објекти, транспортни системи, објекти на инфраструктура, информациони системи и

други објекти во општа употреба, грабнување на авиони или други средства за јавен транспорт, производство, поседување или трговија со нуклеарни оружја, биолошки, хемиски оружја и други видови оружја и опасни материи, пуштање на опасни радиоактивни, отровни и други опасни супстанции или предизвикување пожар или експлозија, уништување на постројки за снабдување со вода, енергија или други основни природни извори, со цел за создавање чувство на несигурност или страв кај граѓаните или за загрозување на уставниот поредок на земјата или интересите на меѓународна организација или на странска држава,

ќе се казни со затвор

од најмалку осум години.

(2) Припадникот на групата, бандата или друга злосторничка организација, како и тој што обезбедува средства за финансирање или и помага на друг начин,

се казнува со затвор

од четири до десет години.

(3) Со казната од став 2 ќе се казни и тој што јавно повикува, поттикнува или го поддржува создавањето на терористичка организација.

(4) Сторителот на делото од став 1 кој со откривање на организацијата или на друг начин ќе го спречи извршувањето на планираните дела,

ќе се казни со затвор од три месеци до три години,

а може и да се ослободи од казна.

(5) Сторителот од став 2 кој ќе ја открие организацијата пред да стори во нејзин состав или за неа некое од делата предвидени во став 1,

ќе се ослободи од казна.

(6) Предметите и средствата наменети за подготвување на делата, како и средствата за финансирање на организацијата, се одземаат."

Член 216

Во членот 395 став (1) по зборот "набавува" се додава записка и зборот "крие", а по зборот "оружје" се додаваат зборовите: "муниција, експлозивни материи".

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Ако предмет на делото од став 1 е огнено оружје, оружје чија употреба е забранета, или експлозивни или други материи од поголем обем,

сторителот ќе се казни со затвор

од една до пет години."

Ставот (2) станува став (3).

Во ставот (3), кој станува став (4), зборовите: "од став 1" се заменуваат со зборовите: "од ставовите 1 до 3".

Член 217

Во членот 402 став (2) зборовите: "или тој што од користољубие му овозможува на друг недозволено преминување на границата" се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Тој што организира група, банда или друго здружение за вршење на делата од ставовите 1 и 2,

ќе се казни со затвор

од една до пет години."

Член 218

По членот 403 се додава нов наслов и нов член 403-а, кои гласат:

"Злосторство против човечноста

Член 403-а

Тој што со намера за систематско уништување на цивилно население, ќе нареди да се вршат убиства, тешки телесни повреди, физичко истребување, поробување, депортација или присилно раселување на население, затворање или друг вид лишување од слобода спротивни на меѓународното право, мачење, силување, сексуална експлоатација или ропство, присилна проституција, присилна бременост, присилна стерилизација или кој било друг вид тешко сексуално насилство, гонење на која било група или заедница врз политичка, расна, национална, етничка, културна, верска или полова основа, присилно одведување и исчезнување на лица, дискриминација и подвојување врз расна, национална, етничка, политичка, културна или друга основа и други нехумани постапки со кои намерно се предизвикува физичко или психичко страдање, или тој што со иста намера ќе изврши некое од наведените дела,

ќе се казни со затвор најмалку десет години
или со доживотен затвор."

Член 219

Во членот 404 став (1) по зборот "силување" точката и записката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "сексуално ропство или предизвикување на присилна бременост, насилна стерилизација или друг вид сексуално насилство", по зборовите "непристрасно судење" точката и записката се бришат и се додаваат зборовите: "или извршување на казна или погубување без претходна пресуда донесена од законски заснован суд во постапка во која се обезбедени општоприфатените судски гаранции", по зборовите: "служба или администрација" точката и записката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "запишување и регрутирање на малолетници помлади од 15 години во вооружените сили или нивно користење преку активно учество во вооружените дејствија; искористување на присуството на цивилно население или на други заштитени лица како жив штит на определени места или подрачја на дејствување на вооружени сили", а по зборовите: "изгладнување на населението" се додаваат зборовите: "отежнување на пристапот на хуманитарна помош".

Во ставот (2) по зборовите: "да се изврши напад на" се додаваат зборовите "на културно добро што е под засилена заштита или други објекти со посебна заштита", по зборовите "заштитени со меѓународното право" се става записка и се додаваат зборовите: "згради, превозни средства, материјали и медицински единици кои користат препознатливи ознаки определени со меѓународното право или персонал, инсталации, материјали, единици или возила вклучени во обезбедување хуманитарна помош или на мировните мисии", по зборот "гаѓаат" се додаваат зборовите: "болници и места во кои се собираат болните, ранетите и други", по зборот "зони" точката и записката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "градови, села, населби или згради кои не се бранети и не претставуваат воени цели;", а по зборовите: "на опстанокот на населението или" се додаваат зборовите: "на културното добро што е под засилена заштита или негова непосредна околина да се употребат како поткрепа на некоја воена акција, уништување или присвојување од поголем размер на културно добро, заштитено со меѓународно право, крадење или оттуѓување или вандалски напади на културни добра заштитени со меѓународно право".

Во ставот (3) по зборот "преселување" се додаваат зборовите: "или депортација на целото или", а по зборот "територија" запирката се брише и се додаваат зборовите: "или на окупираната територија ќе пресели делови од сопственото цивилно население".

Член 220

Во членот 406 по зборот "судење" се додаваат зборовите: "или да се извршува казна или погубување без претходна пресуда на законски заснован суд и постапка во која се обезбедени општоприфатените судски гаранции или незаконски да се депортираат, преместуваат или држат во заробеништво".

Член 221

Во членот 407 став (1) по зборот "употребат" се додаваат зборовите: "отрови или отровно оружје, отровни гасови, гасови за загушување или друг вид на гасови или слични течности, материи или направи, нагазни противпешадиски мини, куршуми што лесно се шират во човечкото тело, како куршуми со тврда чаура која не го покрива целото зрно или е продупчена, оружје, проектили, материјали или друг начин на војување, кои според својата природа нанесуваат непотребни повреди или непотребни страдања или кои имаат особини, спротивни на меѓународното воено право, да не разликуваат воени од цивилни цели или други".

Член 222

По членот 407 се додаваат два нови наслова и два нова члена 407-а и 407-б, кои гласат:

"Одобрување или оправдување на геноцид,
злосторства против човечноста или воени злосторства

Член 407-а

(1) Тој што по пат на информациона систем јавно ги негира, грубо ги минимизира, ги одобрува и оправдува делата од членот 403 до 407,

ќе се казни со затвор

од една до пет години.

(2) Ако негирањето, минимизирањето, одобрувањето или оправдувањето е сторено со намера за поттикнување омраза, дискриминација или насилство против некое лице или група на лица поради нивната национална, етничка или расна припадност или верска определба, сторителот,

ќе се казни со казна затвор

најмалку четири години.

Злоупотреба на хемиско или биолошко оружје

Член 407-б

(1) Тој што ќе изработи или усоврши, произведе, набави, складира, продава или купува, или посредува во купување или продавање; поседува, пренесува или превезува хемиско или биолошко оружје или било какво борбено средство забрането со правилата на меѓународното право,

ќе се казни со затвор

од три месеци до три години.

(2) Тој што за време на војна или вооружен судир нареди да се употреби хемиско или биолошко оружје или било какви средства за борба или ќе води борба на начин кој е забранет со правилата на меѓународното право,

ќе се казни со казна затвор
најмалку една година.

(3) Ако поради делото од ставовите 1 и 2 настапи смрт на повеќе лица,
сторителот ќе се казни со казна затвор
најмалку пет години или доживотен затвор.

(4) Предметите од ставовите 1 и 2 и средствата за нивно правење, пренесување и растурање ќе се одземат."

Член 223

Членот 408 се брише.

Член 224

Во членот 409 став (2) зборовите: "Ако убиството од став 1 е извршено" се заменуваат со зборовите: "Тој што ќе рани или убие непријател".

Член 225

Насловот на членот 414 се заменува со нов наслов "Уништување на добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 226

Во членот 414 став (1) по зборот "градби" се става записка и се додаваат зборовите: "верски објекти", а зборовите: "културни или историски споменици" се заменуваат со зборовите: "добра под привремена заштита или културно наследство".

Член 227

Во членот 416 став (1) по зборовите: "телекомуникациски знаци" се става записка и се додаваат зборовите: "знаци за културно наследство".

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Со казната од став 1 ќе се казни и тој што со злоупотреба на знаме на примирје, воени знаци или униформа на непријателот ќе предизвика смрт или тешка телесна повреда на некое лице."

Во ставот (2), кој станува став (3), по зборовите: "став 1" се додаваат зборовите: "и 2".

Член 228

По членот 416 се додаваат три нови наслови и три нови члена 416-а, 416-б и 416-в, кои гласат:

"Организирање на група и поттикнување на
извршување геноцид и воени злосторства

Член 416-а

(1) Тој што организира група заради вршење на кривични дела од членовите 403 до 416,

ќе се казни со затвор
најмалку осум години.

(2) Тој што ќе стане припадник на групата од став 1,
ќе се казни со затвор
најмалку четири години.

(3) Припадник на групата од став 2 кој ќе ја открие групата пред да стори кривично дело во нејзиниот состав или за неа,
ќе се ослободи од казната.

(4) Тој што повикува или поттикнува на извршување кривични дела од членовите 403 до 416,
ќе се казни со затвор
од една до десет години.

Одговорност на командантите и другите претпоставени

Член 416-б

(1) Воениот командант или лицето кое дејствува во такво својство е кривично одговорен за сите кривични дела од членовите 403 до 416-а, извршени за време на војна или каков било вооружен судир, меѓународен или внатрешен, од припадници на регуларни или парамилитарни вооружени формации под негова директна команда и контрола, ако знаел или врз основа на сите околности бил должен и можел да знае дека подготвуваат или вршат такви дела, или пропуштил да ги преземе сите неопходни и разумни мерки за да го спречи нивното извршување, или спречил или пропуштил покренување на кривично гонење на сторителите на кривичните дела.

(2) Претпоставениот е кривично одговорен за сите кривични дела од членовите 403 до 416-а, извршени за време на вооружен судир или за време на мир од неговите потчинети во вршењето на службена или друга должност или работна обврска, ако знаел или врз основа на сите околности бил должен и можел да знае дека подготвуваат или вршат такви дела, или пропуштил да ги преземе сите неопходни и разумни мерки за да го спречи нивното извршување, или спречил или пропуштил покренување на кривично гонење на сторителите на кривичните дела.

Одговорност на потчинетиот за дело извршено по наредба на претпоставениот

Член 416-в

(1) Извршувањето на кривичните дела од членовите 403 до 416-а по наредба на воен командант или друг претпоставен не го ослободува потчинетиот од кривична одговорност.

(2) Нема да се казни потчинетиот кој ќе изврши кривично дело од членовите 404 до 416-а по наредба на претпоставениот или врз основа на законита одлука, ако имал правна обврска да се покори на наредбата или одлуката, а не знаел дека е незаконита и од сите околности не било очигледно дека е незаконита."

Член 229

Во членот 418-а ставот (1) се менува и гласи:

"(1) Тој што со сила, сериозна закана доведува во заблуди или други форми на присилба, грабнување, измама, со злоупотреба на својата положба или состојбата на бременост, немоќ или физичка или ментална неспособност на друг, или со давање или примање пари

или друга корист заради добивање согласност на лице кое има контрола на друго лице врбува, превезува, пренесува, купува, продава, засолнува или прифаќа лица заради експлоатација по пат на проституција или други форми на сексуална експлоатација, порнографија, принудна работа или слугување, ропство, присилни бракови, присилна фертилизација, незаконито посвојување или нему сличен однос или недопуштено пресадување делови од човековото тело,

ќе се казни со казна затвор
најмалку четири години."

Во ставот (2) зборовите: "од став 1" се бришат, а зборот "пет" се заменува со зборот "осум".

Ставот (3) се брише.

Во ставот (4), кој станува став (3), зборовите: "шесет месеци до пет" се заменуваат со зборовите: "најмалку четири".

Ставот (5) станува став (4).

Во ставот (6), кој станува став (5), бројот "5" се заменува со бројот "4", а зборот "четири" се заменува со зборот "осум" и се додаваат два нови става (6) и (7), кои гласат:

"(6) Ако делото од став 1 го стори правно лице,
ќе се казни со парична казна.

(7) Предметите и превозните средства употребени за извршување на делото, се одземаат."

Член 230

По членот 418-а се додаваат два нови наслови и два нови члена 418-б и 418-в, кои гласат:

"Криумчарење на мигранти

Член 418-б

(1) Тој што со сила или со сериозна закана дека ќе нападне врз животот или телото, со грабнување, измама, од користољубие, со злоупотреба на својата службена положба или со искористување на немоќта на друг илегално пренесува мигранти преку државната граница, како и тој што прави, набавува или поседува лажна патна исправи со таква цел,

ќе се казни со затвор
најмалку четири години.

(2) Тој што врбува, превезува, пренесува, купува, продава, засолнува или прифаќа мигранти,

ќе се казни со затвор
од една до пет години.

(3) Ако при вршењето на делата од ставовите 1 и 2 е загрозен животот или здравјето на мигрант, или со мигрантот се постапува особено понижувачки или сурово, или се спречува тој да ги користи правата што му припаѓаат според меѓународното право,

сторителот ќе се казни со затвор
најмалку осум години.

(4) Ако делото од ставовите 1 и 2 е сторено со малолетно лице,
сторителот ќе се казни со затвор

најмалку осум години.

(5) Предметите и превозните средства употребени за извршување на делото се одземаат.

**Организирање на група и поттикнување на
извршување на делата трговија со
луѓе и криумчарење на мигранти**

Член 418-в

(1) Тој што организира група, банда или друго здружение за вршење на кривични дела од членовите 418-а и 418-б,

ќе се казни со затвор
најмалку осум години.

(2) Тој што ќе стане припадник на група, банда или друго здружение од став 1 или на друг начин ја помага групата, бандата или здружението,

ќе се казни со затвор
најмалку една година.

(3) Припадник на групата од став 1 кој ќе ја открие групата пред да стори кривично дело во нејзиниот состав или за неа,

ќе се ослободи од казна.

(4) Тој што повикува, поттикнува или поддржува извршување на кривичните дела од членовите 418-а и 418-б,

ќе се казни со затвор
од една до десет години."

Член 231

Во членот 424 став (1) зборот "законик" се заменува со зборот "закон".

Член 232

Во членот 2 од Законот за изменување и дополнување на Кривичниот законик ("Службен весник на Република Македонија" број 4/2002) зборовите: "став 13" се заменуваат со зборовите: "став 15".

Член 233

По членот 423 се додава нов член 423-а, кој гласи:

"Член 423-а

Со Судскиот деловник се уредува постапувањето на судовите за водење на казнена евиденција согласно со членот 106 од Кривичниот законик, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон."

Член 234

Мерките на безбедност изречени со правосилна пресуда до денот на влегувањето во сила на овој закон, се извршуваат според Кривичниот законик кој важел во времето на нивното изрекување.

Член 235

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Кривичниот законик.

Член 236

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а одредбите од членот 32 кои се однесуваат на членот 58-б за условите за изрекување мерка на општокорисна работа, членот 34 кој се однесува на членот 59-а за условите на изрекување мерка на куќен затвор и одредбата на членот 49 која се однесува на членовите 96-а до 96-ѓ за казнување на правните лица, ќе се применуваат од 1 септември 2004 година.